

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 28 april 1939

God. X • Broj 17.

Godišnja skupština Saveza Sokola K. J. — za snažnu i nezavisnu Jugoslaviju!

Radni deo Savezne godišnje skupštine

Tri dana zborovanja župskih načelnika, župskih prosvetara, plenuma Savezne uprave i Glavne godišnje skupštine Saveza Sokola K. J., u jugoslovenskoj Prestonici, bila su — kao što se moglo i predvideti — tri dana trezvenog razmišljanja i muževnog rešavanja o zadacima koji se u današnjem trenutku postavljaju pred jugoslovenskim Sokolstvom. Ali iznad svega su to bila tri dana bratskog dodira, čeličenja duha i srca; tri dana u kojima su se odlučno pogledale u oči sve teškoće kroz koje prolazi današnji svet i sve opasnosti koje mogu da zaprete slobodi naroda i nezavisnosti države. I, kao što je bilo očekivati, sva ta tri dana intenzivnog rada kulminirala su u odluci, čije korenje je duboko usadeno i u našoj tradiciji i u našoj prirodi, — da nema razloga ni malodušnosti ni odstupanju; da su dobrobit i sloboda naroda iznad svega; da su integritet i nezavisnost Jugoslavije svetinja nad svetinjama; da je moralno naoružanje narodne celine imperativ vremena, jednako kao i fizičko; i da za odbranu svakog pedlja našeg državnog teritorija treba okupiti čitav narod, sve grupe i sve krajeve, u jednu nepokolebljivu, i do krajnjih žrtava rešenu, falangu!

Pojedinosti o tom zborovanju naćiće čitaoci u izveštajima i rečima govornika, u odlukama i u rezolucijama. Njima ne treba ni dodataka ni komentara. One su potekle iz duše čitavog naroda, čiji je Sokolstvo najpozvaniji tumač, pa zato treba i da odjeknu u čitavom narodu, a u sokolskim redovima pogotovo, kao poziv na zbor: *N a o k u p u s m o i n e d a m o s e !*

Rezolucija

IX godišnje skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, od 23-IV 1939

I. Jugoslovensko Sokolstvo verno svojim mislima, koje je ispovedalo od svoga postanka do danas; verno amanetu Blaženopćivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja i sokolskom zavetu, svečano položeno od stotine hiljada njegovih pripadnika, danas kao i do sada ispoveda kao svoju misao vodilju: narodno i državno jedinstvo i slovensko bratstvo.

II. Jugoslovensko Sokolstvo nastaviće bez kolebanja, punom snagom i energijom svoj rad na telesnom i moralno-intelektualnom vaspitanju naroda, u duhu jačanja i razvijanja svih nacionalnih snaga za samoodržanje i za duhovni, moralni, kulturni i materijalni napredak celokupnog jugoslovenskog naroda;

III. Jugoslovensko Sokolstvo smatra da su Srbi, Hrvati i Slovenci, u slobodnoj i nezavisnoj, ujedinjenoj Kraljevini Jugoslaviji, dobili svoju najcelishodniju, prirodnom i istoriskom nužnošću predodređenu državnu organizaciju, na čijem stvaranju su oni svi saradivali a na čijem je ostvarenju radilo i Sokolstvo, ne samo svojim idejama nego i žrtvama, pa i krvlju svoje najbolje braće;

IV. Jugoslovensko Sokolstvo svečano izjavljuje, da će u svakom trenutku hrabro i neustrašivo, nesalomljivom voljom, do poslednje kapi krvi braniti svaki delić jugoslovenske zemlje i jugoslovenskog prava. Ono, kao opšte narodna i nepolitička organizacija, poziva sve sinove Kraljevine Jugoslavije, sve činioce našeg nacionalnog i državnog života, da, poučeni tragičnim udesom drugih naroda i država, na dogledu sudbonosnih događaja u Evropi, preduzmu sve što im je u moći za unutrašnju konsolidaciju države i za ostvarenje pravednoga narodnog sporazuma, koji će omogućiti prirodan i zdrav razvoj naroda i države;

V. Odbrana državnih granica i narodnog opstanka, građanskih sloboda i kulturnog napretka, vrhovna je zapovest naše narodne solidarnosti. Radi toga Jugoslovensko Sokolstvo smatra kao prirodnu i načelnu svoju obavezu, da saraduje sa svima činiocima narodne odbrane i sa svim nacionalnim udruženjima, kako bi se ceo narod složio i svrstao u jaku, moralnu, borbenu i nesavladivu falangu.

VI. Jugoslovensko Sokolstvo, uvereno da je selo izvor svake narodne snage, uložiće sva svoja nastojanja, kao što je to i do sada učinilo, da unapredi duhovne i materijalne snage našeg sela.

VII. Jugoslovensko Sokolstvo poziva omladinu, da svojom stvaralačkom snagom doprinese širenju i jačanju sokolske ideologije i apeluje na odgovorne činioce, da budno paze na nacionalni duh naše škole i da odlučno otklanjaju sve negativne pojave, koje, podrivajući zdrave osnove nacionalnog vaspitanja naše omladine, slabe njenu borbenost i nacionalnu dinamiku.

Radni deo IX redovne godišnje skupštine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije započeo je u 9 sati jutro, 22 aprila 1939, u dvorani vežbaonice Saveza SKJ u Beogradu. Velika dvorana je bila dupkom ispunjena delegatima župa i članovima Uprave Saveza, te ostalim funkcionerima i uglednim pripadnicima Sokolstva.

Prvi zamenik starešine, brat E. L. Gangl, je ukratko otvorio radni deo skupštine, na što su izabrani zapisničari, overači zapisnika i brojači glasova. Verifikacioni odbor je izjavio da su punomoći u redu, pa se prešlo na pitanje novog Poslovnika godišnje skupštine Saveza.

Starešina Gangl predlaže da se poslovnik primi onakav kakvog je prihvatio plenum Savezne Uprave, pošto je pre toga bio poslat na mišljenje svima župskim upravama. Međutim su izvesni delegati bili protiv toga, a predstavnik župe Niš, Radovan Dimitrijević predložio je da se izmeni član koji se odnosi na sastav kandidacionog odbora za saveznu upravu. Dok Poslovnik predviđa da kandidacioni odbor bira skupština, br. Dimitrijević je predložio da u nje uđe po jedan predstavnik svih župa. Pošto se oko toga razvila debata, prešlo se na tajno glasanje, pa je predlog Savezne uprave prihvaćen sa 91 glas, protiv 63.

Nakon toga je izabran odbor za izradu rezolucije, u koji su ušli braća: Dr. Hugo Verk, Dr. Ignjat Pavlas, Dr. Vlada Belajčić, Jože Smernik, Miloje Pavlović i Radmilo Grdić.

Debata o izveštaju Savezne uprave

Prešlo se zatim na drugu tačku dnevnoga reda: Izveštaj savezne uprave. Pošto je izveštaj štampan u opsežnoj knjizi, to se on nije čitao, već je otvorena diskusija po poglavljima. Naročito živa diskusija je bila oko prvog poglavlja, pod naslovom Opšti pogledi.

Prvi je uzeo reč br. Adolf Štefan, od župe Beograd, koji je podvukao da je to poglavlje nepotpuno sastavljeno, da su propuštene da se spomene mnoge važne stvari i da u takvoj formi to poglavlje nikako ne predstavlja pravu opštu sliku rada Saveza u prošlog godini. I ako su mnoge od propuštenih stvari pomenute u zasebnim poglavljima, trebalo ih je pomenuti i na tom, uvodnom mestu.

Br. Momir Sinobad, od župe Beograd, kritikuje stanovište savezne uprave prilikom čehoslovačkih događaja, u mesecu septembru, i izjavljuje da mu se čini, da u nekim napisima i izjavama Saveza vidi znak odstupanja od linije potpunog jugoslovenstva, koga sokolstvo treba da zastupa.

Brat Miroslav Stojanović, od župe Beograd, kritikuje također pojedinosti u sastavu izveštaja i žali se, da u njemu nema izveštaja revizionog odbora.

Brat Dušan Živković, također od župe Beograd, iznosi formalne, jezične i ostale manjkavosti izveštaja, što

popunjuje i brat Radovan Dimitrijević, od župe Niš.

Tajnik Saveza, Dr. Milan Arsenijević, odgovara na sve te zamerke, ističući da se tu ne radi o slučajnim propustima, već o zasebnom shvatanju na sastavljanje izveštaja. Starešinstvo saveza stalo je na gladište da se pojedinosti, koje se spominju u zasebnim poglavljima, ne unose u opšte poglede, sem nekoliko najkrupnijih događaja; i da se događaji od prolazne vrednosti, a koji se suviše često ponavljaju, ne nabrajaju u izveštaju, jer bi tako izveštaj ispaao suviše dug i mnogo bi se ponavljao. A izveštaj Revizionog Odbora dodat je naknadno izveštaju.

Uzima na to reč zamenik starešine Saveza, br. Dr. Vlada Belajčić, koji podrobno govori o držanju Sokolstva i Savezne uprave prilikom septembarskih događaja u Čehoslovačkoj i naglašava, da je držanje Saveza odgovaralo potpuno sokolskom i slovenskom duhu, i tadašnjim okolnostima. To držanje je naišlo na puno odobravanje i priznanje, ne samo domaćeg članstva, nego i čehoslovačkog Sokolstva, čiji su predstavnici to, i zvanično i nezvanično, u više mahova izjavili. Br. Belajčić je naznačio zatim, da je starešinstvo Saveza preduzelo korake da što pre dode u kontakt sa Starešinstvom ČOS i sa merodavnim krugovima Saveza Slovenskog Sokolstva, da se odredi daljnji odnos našeg Sokolstva prema ČOS, kao i daljnji rad i sedište Saveza Slovenskog Sokolstva. Što se tiče zamerka br. Sinobada u pogledu odstupanja od jugoslovenske ideologije, br. Belajčić je to odlučno opovrgnuo, i kazao da će detaljno o tome govoriti u svom referatu o Sokolstvu u današnjim prilikama.

Nj. V. Kralj Petar II; starešina Saveza Sokola K. J.

Prvo poglavlje izveštaja, Opšti pogledi, prima se zatim aklamacijom.

Drugo poglavlje izveštaja, Rad načelnikstva, i treće, Rad prosvetnog odbora, primljen je bez debate.

REZOLUCIJA o sokolskim četama

Kod poglavlja »Rad na selu«, po-dastro je br. Tvrtko Kanajet, iz župe Mostar, predlog o sokolskim četama, koji glasi:

I. — Sokolske čete su samostalne jedinice i imaju u odnosu prema župi i Savezu ista prava i dužnosti kao i društva u srazmeru sa svojom materijalnom snagom i prema potrebama i prilikama sela.

II. — Sokolska društva su obavezna po opštem sokolskom shvatanju nacionalne dužnosti prema selu da svim sredstvima pomažu rad na selu u sokolskim četama svoga delokruga.

III. — Sokolsko društvo u tu svrhu organizuje u dogovoru sa četama odbor za rad na selu, a gde nije moguće, izabire referenta za čete. Taj odbor odnosno referent pomaže sokolskim četama i njihovom celokupnom radu na podizanju sela putem sokolstva.

IV. — Delokrug odbora za rad na selu pri društvu propisuje sokolska župa vodeći se obzirom na prilike sokolstva i sela u svom području. Sokolska župa može da na te odbore prenese i svoje pravo nadzora nad četama ili pojedinom četom gde se za to ukaže potreba.

O Saveznom domu i zidanju domova na selima

Predlog brata Kanajeta prihvaćen je jednoglasno, našto se prešlo na diskusiju o Radu građevinsko-umetničkog odbora. Tom prilikom razvila se debata o zidanju Saveznog doma u Beogradu, kod čega su pojedina braća predlagala da se taj dom ne zida, već da u tu svrhu Savez otkupi dom društva Beograd-Matica, u Deligradskoj ulici, koji bi se, prema potrebama Saveza, mogao povećati i urediti. Isto tako pali su predlozi da se mnogo veća pažnja posveti zidanju domova po selima, nego li u varošima, jer sokolski domovi na selima predstavljaju, ne samo vežbaonicu, nego i rasadnik čitavog duhovnog, socijalnog i gospodarskog rada u svojoj sredini.

U toj diskusiji učestvovali su braća Jovanović, iz župe Beograd, Dr. P. Bojanić, iz župe Petrovgrad, Miroslav Stojanović, iz župe Beograd, Tvrtko Kanajet iz župe Mostar itd. Braća Kanajet i Bojanić predložili su, da se izradi pravilnik po kome će se davati pripomoć za izgradnju seoskih domova, u odnosu prema varoškim domovima.

Zamenik starešine Saveza, brat Mil. Smiljanić, prikazao je zatim, kako stoji stvar sa zidanjem Saveznog doma i sa upotrebom Doma društva Beograd-Matica za savezni dom. Savez nema nikakvih obaveza prema društvu Beograd-Matica, a po mišljenju svih stručnjaka, prostori i položaj Doma Beograd-Matica nisu nikako podesne za savezni dom. Pored toga, treba imati na umu da savezni dom nema nameru da bude reprezentativna zgrada, već košnica za rad i mesto, u kome treba da se smeste izvesna preduzeća, koja bi davala prihode Savezu i tako omogućila da Sokolstvo finansijski stane što više na svoje noge. Starešinstvo Saveza je u tom pogledu postupalo najsvesnije, dok kritike prema njemu, u tom pogledu, nisu uvek bile dovoljno odmerene.

Pročelnik Građevinsko-umetničkog otkosa, brat ing. Radulović, podupire mišljenje br. Smiljanića i veli da je čitava savezna uprava za to, da se što više pomogne zidanju seoskih domova. Međutim, to nije u njenoj moći, već daleko više u moći varoških jedinica, koje su još ranije, dok se nisu u tolikoj meri zidali seoski domovi, uzele od Saveza pozajmice za svoje, varoške domove i sada te pozajmice uredno ne vraćaju. Zato apeluje na društva, da vraćaju pozajmice, pa će se tim novcem, zaista podići veliki broj seoskih sokolskih domova!

Br. Dr. Vlada Belajčić, zamenik Starešine, predlaže da se unapred očredi raspored pomoći za seoske domove te da skupština budućoj saveznoj upravi preporuči da pitanje saveznog doma reši, imajući u vidu obim saveznog rada i potrebu za samostalnim preduzećima, ali vodeći također računa i o eventualnoj upotrebi doma društva Beograd-Matica.

Pošto je predlog br. Belajčića primljen aklamacijom, pročelnik otkosa za Petrovu Petoletnicu, brat ing. Milivoje Smiljanić, je upotpuno izveštaj Savezne uprave o tom otketu.

Uzbudljiv apel br. Rad. Grdića

Na to je, izvan dnevnog reda, zatražio reč br. Radmilo Grdić, iz župe Sarajeva, pa je, u vrlo uzbudljivom govoru, podvukao da delegati savezne skupštine ovoga puta nisu došli u Beograd kao ranijih godina, da se zanimaju pitanjima izveštaja i detaljnija sokolskog rada, već da u zajednici sa braćom iz čitave zemlje stvore odluke, šta Sokolstvo, kao najpozvanija nacionalna ustanova, treba da radi u današnjim sudbonosnim vremenima i na koji način da organizuje čitav narod u jednu silu, rodoljubivu falangu, koja će stati nepokolebljivo na odbranu svakog

kutića jugoslovenske zemlje, protiv svih opasnosti. Delegati iz čitave zemlje došli su ove godine u prestonicu zato, da u njoj čuju reči odvažnosti i smišljenog planskog rada, te da sa glavne godišnje skupštine Saveza ponesu i u najudaljenije krajeve mušku odluku nepokolebljive vere u budućnost Jugoslavije i sto procentne rešenosti, da se pre žrtvuje sve, nego li da se i za trun opusti u čuvanju narodne časti, državne nezavisnosti i integriteta državne zajednice. Možda u kritikama izveštaja ima i tačnih i korisnih stvari, ali sve je to, u današnjem mo-

mentu, manje važno. Vreme za rad je kratko, a vremena su presudna. Zato predlaže da se debata o izveštaju završi, da se izveštaj primi u celosti i da se prede na referat br. Belajčića, o Sokolstvu u današnjim prilikama.

Govor br. Grdića pozdravljen je najburnijim odobravanjem i njegov predlog primljen je aklamacijom.

Predsednik Revizionog odbora, br. Vladoje Veselić, pročitao je zatim izveštaj Revizionog odbora, nakon čega je aklamacijom data razrešnica dosadašnjoj upravi.

Sokolstvo u današnjim prilikama

Izveštaj br. VI. Belajčića

Uz najveću pažnju čitave skupštine, održao je zatim zamenik starešine Saveza, br. Dr. Vlada Belajčić, opsežan, temeljit i dubok govor o Sokolstvu u današnjim prilikama, koji je naišao na najsrdniji prijem.

U uvodu tog referata, br. Belajčić je naglasio, da ovogodišnja skupština veća zaista u neobičnim prilikama, isto tako zbog međunarodnih događaja, kao i zbog događaja u unutrašnjosti zemlje. Danas je ceo svet uzbuđen, a u međunarodnoj politici nastaju teške perturbacije i stvaraju se protivnički blokovi. Naš geopolitički položaj neobično je delikatan i važan. Svi putevi vode preko naše zemlje, što joj daje naročitu vrednost, kojom možemo da budemo ponosni, ali koja nam nameće dužnost najdublje opreznosti i odbrane.

Sudbina Čehoslovačke države, može da posluži kao pouka mnogim manjim državama i narodima. Bratska slovenska zemlja prinesena je kao žrtva miru, ali je i posle toga mir sve više udaljen. Sudbina Čehoslovačke treba da nas boli i čehoslovačka braća treba da su uvek u našim mislima; ali i zbog sebe i zbog njih, mi treba da smo sada na dvostrukom oprezu i dvostruko složni i odlučni. Borba protiv slovenstva u svetu traje već dugo i mi danas prisustvujemo novoj njenoj fazi. Međutim, umesto da se slovenski narodi slože i da se zajednički brane, mi smo u slučaju Čehoslovačke bili još jednom svedoci zlosretnog slovenskog razdora. Mogu zvančni krugovi u Slovačkoj da govore o svojoj nezavisnosti koliko hoće, čitav svet ima o toj »nezavisnosti« svoje mišljenje; jednako kao što ga ima o ulozi tih krugova u događajima oko Čehoslovačke.

Pa ipak, i pored svih primera slovenskog razdora, mi verujemo u mogućnost slovenske solidarnosti i u pobedu zdravog razuma kod slovenskih naroda. Možda će baš današnja kriza slovenstva poslužiti kao teška pouka za renesansu slovenskog bratstva. Slovenska misao je sastavni i neotudivi deo sokolske ideologije; i naše Sokolstvo, ako hoće da ostane verne sebi, mora da bude slovensko. Savez Slovenskog Sokolstva treba da ostane i dalje u životu, a jugoslovensko Sokolstvo da bude njegov član. Mi o položaju i o budućem radu ČOS, nakon martovskih događaja, nemamo još tačnih podataka; jednako kao što ih nemamo ni o mogućnostima delovanja Saveza Slovenskog Sokolstva, sa sedištem u Pragu. Baš zato briga budućeg uprave Saveza treba da bude, da dođe u vezu sa predstavnicima ČOS i SSS, te da se pitanje saradnje sa ČOS i pitanje sedišta SSS reši onako, kako to najbolje odgovara interesima slovenskog Sokolstva i mogućnostima slobodnog i nezavisnog delovanja SSS.

Prelazeći na naš unutrašnji položaj, br. Belajčić je naglasio da staro sokolsko načelo: jedan narod, jedna država i jedno Sokolstvo, ostaje i dalje izvan diskusije i da nema ni govora o nekom odstupanju od jugoslovenske ideologije. Međutim, pojam jugoslovenskog jedinstvenog naroda, ne isključuje iz sebe sadržinu siptstva, hrvatstva i slovenaštva. Niti taj pojam treba da bude dogmatski, krut i formalistički ukočen. Treba dokazati čitavom svetu, da jugoslovenstvo štosmajera i kneza Mihajla, jugoslovenstvo Kralja Petra i Kralja ujedinitelja Aleksandra, — a to zna-

či i sokolsko jugoslovenstvo, — ne predstavlja protivnika srpstvu i hrvatstvu, niti je negacija sadržine, bogatstva, raznolikosti i svih obilnih elemenata, što ih u to jugoslovenstvo unose Srbi i Hrvati i Slovenci; kao što nije i ne može da bude negacija istorije kroz koju je naš narod prošao. Br. Belajčić spominje proces ujedinjavanja u Francuskoj i Italiji, i misli da je daleko bolje stvarati svest o jedinstvu u narodnim masama postepeno, ali temeljito, nego li naglo i površno; a još manje nasilno i bez ikakve dublje sadržine. Ako se u sokolskim napisima spominju imena Srbina, Hrvat i Slovenac, nije to zato što se odstupa od jugoslovenstva, već zato što se i najnepoverljivijem Hrvatu, Srbini i Slovencu hoće da ukaže, da je jugoslovenstvo najbolji njegov oslonac, pa da i on treba da pristupi, i Sokolstvu i Jugoslovenstvu. Mnogi su navaljivali na Sokolstvo, zaključujući nepravom da je Sokolstvo za centralizam, zato što je za narodno jedinstvo. Međutim sokolsko načelo »jedna država« znači da mi hoćemo jednu jedinu državnu ideju, zajedničku svima Jugoslovenima, svima Srbima, Hrvatima i Slovencima, a sve ostalo, u pogledu državnog uređenja, da predstavlja politički problem, koji, kao i ostala politika, ne spada u domen Sokolstva. Ima puteva koji idu preko ka cilju i njima se dolazi preče; a ima ih koji idu naokolo, i njima se dolazi bliže. Ako se jedna jedinstvena državna ideja uzme kao baza, onda ni jedno državno uređenje ne može da dovede u pitanje budućnost te države, kao ni konačnu pobedu jugoslovenske ideologije.

U pogledu daljnjih perspektiva i mogućnosti sokolskog rada, u svima krajevima Jugoslavije, br. Belajčić je mišljenja da treba pokazati odlučnost i borbenost, i da treba biti spreman da se svakoj protivnosti pogleda muški u lice, pa da se sokolski rad, ma i u najtežim prilikama, odlučno nastavi. Savezna uprava je došla u vezu sa mnogim političkim faktorima, iz svih političkih tabora, i imala je prilike da stekne ubeđenje, da se rad sokolstva svuda cen i poštuje. Sokolstvo nikad nije tražilo za sebe nikakve privilegije, niti će ih tražiti. Za svoj rad ono će odlučno tražiti samo jednu garanciju, a ta je, da se naš državni život, u svima delovima države, bude razvijao na načelima demokratije i slobode. I pored tobo-

žnje privilegovanosti, koja nam se predbacuje sa strane izvesnih grupa, koje su same privilegovane, Sokolstvo i danas mora da izdržava najteže kušnje, a njegovi pripadnici pretnje i progona. Sve što može da nam se dogodi, jest to, da se to stanje pogorša. Ali kao što smo junački odolevali do sada, mi ćemo uložiti još više junaštva pa ćemo odolevati i od sada! A sigurno je da poteškoćama nećemo izbeći; pogotovo ne u vremenima psihoze koja mogu da nastanu. Naš zahtev nije i nikada nije bio, da se bilo kome zabrani rad; ali ne damo da se on nama zabrani. Mi nismo nikada nikome palili domove, ni uništavali vinograde, niti smo tražili da se premeštaju pripadnici drugih udruženja; i sve što tražimo to je, da se to i prema nama ne radi. Svi politički faktori, iz svih grupa, govore kod nas o demokratiji i volji naroda, o slobodi i građanskim pravima; a svako proganjanje Sokolstva, ma u kom delu države, značilo bi da su se ta načela lažno upotrebljavala, pa da o slobodi i demokratiji nema ni govora. A mi u to ne verujemo. Me-

svakome onom ko bi hteo da dira u čast i nezavisnost našeg naroda i njegove države, pa veruje da je takvo isto raspoloženje i u drugim krajevima, te kod svih delova našeg naroda. Za odbranu države i granica treba okupiti sve jugoslovenske rodoljube i sve dobre Srbe, Hrvate i Slovence. U Sokolstvu nema odstupanja od jugoslovenske ideologije i referat brata Belajčića u tom pogledu je umestan.

Br. Momir Sinobad, iz župe Beograd, odaje također priznanje referatu br. Belajčića, ali misli da izvesni njegovi pasusi predstavljaju ipak rupe u jugoslovenskoj ideologiji.

Br. Mirko Jovanović, iz župe Skoplje, je saglasan sa referatom brata Belajčića, pa želi da ga upotpuni upozorenjem na prosvetni rad u narodu, na koga su državne vlasti dužne budno da paze i da čitavu nastavu dovedu u sklad sa mišlju narodnog jedinstva, nacionalne solidarnosti i odbrane. Moli saveznu upravu da u tom pogledu preduzme korake kod nadležnih vlasti, jer ako nastava bude odgovarala svome po-

Pogled na dvoranu za vreme svečane sednice Glavne godišnje skupštine Saveza Sokola K. J.

dućem, kad bi se i to dogodilo, i tome bi Sokolstvo znalo pogledati u oči!

Na koncu se brat Belajčić pita, — kad saberemo sve to što se događa u međunarodnoj i u unutrašnjoj politici, — šta treba Sokolstvo da radi?

— Odgovor je samo jedan: koncentracija svih sokolskih snaga i njihovo povezivanje za nekoliko bitnih i presudnih zadataka, u ovome trenutku. Moramo sve svoje sile posvetiti dizanju odbrambene moći naroda, u duhovnom i u fizičkom smislu. Talas rodoljublja i odlučnosti treba da zahvati čitavu našu zemlju. U ovom času treba sve drugo ostaviti po strani, a to nametnuti čitavom javnom životu. To treba da je zadatak Sokolstva u današnjim prilikama!

Završetak govora br. Belajčića bio je pozdravljen dugotrajnim aplauzom i klicanjem Jugoslaviji i Sokolstvu; jednako kao što je za vreme čitavog trajanja bio prekidani izrazima srdačnog odobravanja i potpunog razumevanja.

Diskusija o referatu br. Belajčića

Pošto se predsedatelj skupštine, br. Gangl, zahvalio bratu Belajčiću na ovako iscrpnom i odličnom referatu, zatražio je reč brat Čeda Milčić, iz župe Mostar, koji je također odao puno priznanje referatu br. Belajčića i kazao, da o njemu nebi trebalo uopšte da se vodi diskusija, nego da se u celosti prihvati kao putokaz Sokolstva u današnjim prilikama. Zato predlaže, da se o glavnom delu referata br. Belajčića uopšte ne vodi debata, već da se govori samo o praktičnoj strani, — kojom načinom da okupimo ceo narod i da ga povežemo za zajedničku odbranu.

Br. Miroslav Stojanović, iz župe Beograd, odaje također priznanje referatu br. Belajčića, sa kojim se u glavnom slaže. Jedino bi u gledanju na unutrašnje prilike imao izvesne odvojene poglede, a naročito

podvlači da je šteta, što nije uvek tačno vršen zakon. Konačno naglašava da u nekim krajevima naše zemlje Sokolstvo stoji pod teškom atmosferom pretnji, koje mu se upućuju sa strane protivnika.

Br. Radovan Dimitrijević, iz župe Niš, zastupa mišljenje da jugoslovenska ideologija Sokolstva treba da bude ortodokсна te da ne odstupa ni za trun od potpunog jugoslovenstva, izbegavajući često naglašavanje plemenskih imena.

Br. Marko Sablić, iz župe Karlovac, govori o teškoćama sokolskog rada na terenu i o akciji protivnika protiv Sokolstva, koja ne preza ni od čega i koja preti da ugrozi i sam opstanak sokolstva u tim krajevima.

Br. Dr. Nikola Škerović, iz župe Cetinje, naglašava da je u Crnoj Gori ceo narod spreman da se odupre

živu, onda će čitav narod biti vaspitan u nacionalnom duhu.

Br. Jože Smertnik, iz župe Celje, govori da je i u Slovenačkoj bilo pokušaja strane propagande, da se unese zabuna i malodušnost u narodne redove i da se smanji odbrambeni zanos stanovništva. Međutim, Sokolstvo je odmah u početku stalo odlučno tome na put i za svoj glavni zadatak je uzelo, da propagira rodoljublje, odvažnost, veru u budućnost Jugoslavije i otpornost pod svaku cenu. Sokolstvo u župi Celje pokušalo je da, u tu svrhu, dođe u dodir sa svima organizacijama, pa i sa onima koje su mu najprotivnije. Zvanični voditelji tih organizacija nisu se tom pozivu odazvali, ali je članstvo ipak pokazalo spremnost da se suprotstavi stranoj propagandi, pa su u akciji učestvovali i te organizacije, jednako kao i radnici socijalisti. Sokolstvo je naravno razvilo najživlju agilnost i postiglo da se danas svi svesni narodni slojevi osećaju kao jedan čovek, u odbrani časti i nezavisnosti Jugoslavije. Protivnici, koji su u početku bili uzeli nasrtljiv stav, sada se povlače. Zato, odobravajući referat br. Belajčića, br. Smertnik apeluje na Sokolstvo da, ostajući nepokolebljivo verno jugoslovenskoj misli, okupi sve narodne snage, sve organizacije i sve grupe, u čvrstu falangu za odbranu nezavisnosti i veličine Jugoslavije.

Br. Niko Bartulović osvrnuo se u svom govoru na prigovore o »rupama« u jugoslovenskoj ideologiji i sličnom, pa je utvrdio da ni najvećim mikroskopom, u referatu brata Belajčića, ili u nekom drugom aktu Savezne uprave, nebi mogla da se otkrije ni najmanja rupica u jugoslovenskoj ideologiji. Formula, kojoj neka braća prigovaraju, a pri čemu se upotrebljavao izraz »jugoslovenskom narodu, svima Srbima, Hrvatima i Slovencima«, predstavlja naprotiv najsretniji način za propagandu jugoslovenske ideologije, jer ona očito pokazuje svakom Srbini, Hrvatu i Slovencu, da mu je jugoslovenstvo najbolji prijatelj. Vilo je verovatno da razvoj prilika

u našoj zemlji može da donese u nekim krajevima do teških prilika za jugoslovensku ideologiju i za Sokolstvo, ali naše Sokolstvo je već toliko očeličeno u borbi, da te teškoće, mogu samo da mu pruže priliku da još jače pokaže svoju snagu i svoju žilavu otpornost. Sokolstvo je i pod tuđinom znalo da pređe u ofanzivu i da pobjedi, pa će to isto učiniti ako mu se sa strane domaćih protivnika budu činile prepreke. Zato je protivnik svakom pesimizmu u pogledu na sokolsku i jugoslovensku budućnost. Treba naprotiv, baš pred odlučnim događajima, širiti što jači optimizam u sokolskim redovima i stvarati spremnost za sve eventualnosti. Naš cilj treba da bude da, u ovom trenutku, na radu za odbranu zemlje okupimo sve njene sinove, pa i one koji se ne slažu sa nama. Ako je bratu Joži Smertniku bilo milo, što je mogao na tom radu da vidi i protivničke organizacije, treba i nama da bude milo ako vidimo da su i naši protivnici, ma pod kakvom formulom, spremni da brane integritet jugoslovenskih granica i nezavisnost jugoslovenske države. Sigurnost Jugoslavije treba da nam je iznad svega, jer jedino u neokrnjenoj državnj celini mi možemo da nastavimo rad na svom većitom idealu, da u krilo Sokolstva i pod barjak jugoslovenske misli okupimo što veći broj Srba, Hrvata i Slovenaca, pa da u tom kolu vidimo jednoga dana čitav slobodni i zadovoljni jugoslovenski narod.

Br. Dr. Hugo Verk, iz župe Zagreb, kaže da mu ova skupština liči na lađu na uzburkanom moru, čije kormilo drži u ruci čvrsta volja br. Belajčića. Slušajući ovu debatu činilo mu se da u pogledu na jugoslovenstvo postoje dve struje, jedna ortodokсна a druga oportunistička; međutim sada vidi da je to samo jedna struja, sa dve mogućnosti razvoja. Mi se možemo razlikovati u putevima i metodama, ali nam je cilj isti. I ujedinjavanje Italije trajalo je mnogo godina, bilo je i tamo federativnih planova, ali su se svi priznavali jednim jedinstvenim italijanskim narodom, što kod nas nije slučaj. Možda braća Belajčić i Bartulović imaju pravo u svome gledanju, ali ja mislim da nebi trebalo mnogo isticati plemenske nazive. U pogledu na spoljnu situaciju, Sokolstvo treba da ostane na svojoj idealističkoj liniji i da se ne pokoleba. Treba gledati stvari iz istorijske perspektive; treba se setiti moći Cezarove i moći Napoleonove nakon čega je ipak došla pobjeda narodnih prava. Misao sokolska je vječita i Sokolstvo je so zemlje. Citira jedan član iz sokolskih »Puteva i ciljeva«, koji govori o jugoslovenskom idealu Sokolstva, o slovenskom bratstvu i o radu u službi države, pa veli da bolje nauke od te nema. Ako je ima, onda su to samo velike reči Viteškog Kralja Mučenika, kojima je Sokolstvo oglasilo za najbudnijeg stražara velike jugoslovenske misli i graditelja veličine i budućnosti Jugoslavije. Kada je Kralj dao državi naziv Jugoslavija, naši američki iseljenici su Mu poručili, da je time učinio Jugoslaviju večnom.

Br. Marko Sablić, iz župe Karlovac, veli da se njegove reči ne smiju uzeti kao neki pesimizam, jer će se Sokolstvo u njegovoj župi najodlučnije boriti za svoje ideale i za odbranu otadžbine.

Na koncu uzima reč br. Dr. Vlada Belajčić, koji kaže da je debata pokazala jedinstveno nastojanje, ko će biti bolji i veći Jugosloven. To zrači da u našim načelima nema nikakve razlike, već jedino u provadanj u život tih načela. Navodi primjer borbe između Garibaldia i Karmura, ma da su obojica istom ljubavlju radili za ujedinjenje Italije. Slaže se sa br. Bartulovićem, da nema ni govora o nekoj rupi u ideologiji Sokolstva. Međutim, kada se radi o odbrani zemlje, mi u toj odbrani moramo pozdraviti i ostale Hrvate, Srbe i Slovence, koji nisu Sokoli. Moramo upotrebiti taktične

metode, da pridobijemo pristalice za svoju ideju. I srpska vojska je znala taktično da uzmiče, da u toliko jaču pobjedu izvojsiti. Poteškoće nas ne smiju zbuniti i moramo na svaki način probijati puteve da ih svladamo. Defetizam treba suzbijati svim sredstvima, jer moralno razoružanje neće pomoći nikojem narodu, kao što nije pomoglo ni Česima. Međutim, strana propaganda širi taj otrov po našim krajevima. Zato naša reč treba da dopre do poslednje se-

Program za svesokolski slet, g. 1941

U nastavku sednice podneo je Savezni načelnik, br. Dr. Pihler, izveštaj o pripremama i o nacrtu generalnog programa za svesokolski slet u godini 1941. Br. načelnik je izneo detaljno svoje poglede na program sleta i kazao da postoje tri alternative, da se slet održi u maksimalnom opsegu, u minimalnom opsegu, i u srednjem. Slet u maksimalnom opsegu znači, da bi se u sklopu sleta izvele razne priredbe, svečanosti, javni nastupi, utakmice, festivali, izložbe, zborovanja, akademije itd., iz svih područja sokolskog delovanja. To bi trajalo čitav letnji period, a kulminiralo bi u glavnim sletskim danima. Tu bi došle u obzir i međunarodne utakmice Saveza Slovenskog Sokolstva.

Brat Načelnik izložio je zatim nacrt sleta sa minimalnim programom, jednako kao i onog sa srednjim programom. Istaknuvši da svaki od ovih programa angažuje čitavo Sokolstvo, ali da ga prvi angažuje u najvećoj meri, pita skupštinu da odluči, koju od ove tri alternative treba uzeti u obzir, imajući u vidu činjenicu da taj slet predstavlja krunu Petoletnice i da se drži prilikom punoletstva našeg ljubljenog starešine, Kralja Petra II.

Brat Adolf Štefan, iz župe Beograd, predlaže da, baš obzirom na ovako visoki značaj sleta, skupština treba da prihvati maksimalni program, jer je jedino taj program dostojan momenta u kome se slet priređuje. Predlog br. Štefana skupština je jednodušno prihvatila, uz burne poklike za Kralja i Jugoslaviju.

Značaj sokolske štampe

Po sedmoj tački dnevnog reda, »Važnost i značenje sokolske štampe«, uzeo je reč izvestilac, brat Niko Bartulović, koji je podvukao da ne želi biti dug, obzirom da kratkoću vremena i na činjenicu da je važnost sokolske štampe očita za svakog svesnog Sokola. Izneo je rezultate reorganizacije Savezne štampe, »Sokolskog Glasnika« i »Sokola« i, ma koliko da su ti rezultati vrlo lepi, oni još nikako nisu zadovoljavajući. Broj pretplatnika na »Sokolski Glasnik« se podvostručio od vremena reorganizacije, ali sve je to premalo prema broju članstva što ga Sokolstvo ima. I zato treba da se sve jedinice i sve njihove uprave založe da saveznu štampu što bolje plasiraju i da joj nađu što više oglašava.

Savezna štampa ne sme da bude samo glasnogovornik, nego i mikrofon, koji prima glasove iz sokolskog života i raznosi ih po čitavoj zemlji. Nije dobro ako samo ured-

ljačke kolibe i ni jednog sokolskog sastanka ne sme da bude, a da se ne čuje poklič »Branimo Jugoslaviju!« To geslo treba da bude naš sokolski pozdrav u ovim vremenima!

Govor br. Belajčića bio je ponovo pozdravljen sa odobravanjem, jednako kao što su sa odobravanjem bili pozdravljeni i raniji govornici, koje je skupština saslušala sa najvećom pažnjom. Nakon toga je sednica prekinuta, da se dađe vreme za večeru.

nik i redakcioni odbor pišu u sokolskim listovima, već treba da u njima sarađuju i članovi iz svih krajeva i svih područja.

Malo kada je ograničenje javne reči bilo tako veliko kao danas, kada se radio i novine nalaze više u službi nepravde, nego li u službi istine i napretka. Sokolstvo mora stoga da bude sretno, što ima svoje organe, koji nisu na dohvatu te službe i kojima je jedini cilj da javnost vaspitaju u sokolskom duhu i da joj kažu čistu istinu, o svemu što se događa u Sokolstvu, u zemlji i u svetu. Zato važnost i značaj sokolske štampe u današnjim vremenima još više otskače, a Sokolstvo treba da pokaže da je svesno te važnosti time, što će sokolsku štampu podupirati.

Referat br. Bartulovića primljen je sa odobravanjem i bez ikakve diskusije.

Finansijske i ostale odluke

Prešlo se zatim na referat saveznog gospodara, br. Mihajla Nikolića o predlogu autonomnog budžeta Saveza. Pošto je predlog štampan, brat Nikolić ga nije čitao i primljen je bez diskusije; jednako kao i predlog o veličini doprinosa jedinica Savezu.

U svom govoru brat Mihajlo Nikolić, gospodar Saveza, je postavio načelo »U se i u svoje kljuse«, prema čemu Savez treba da dođe do takvih prihoda, da Sokolstvo u finansiskom pogledu bude potpuno samostalno i osigurano. Izvorne za rad u Sokolstvu treba tražiti u samoj organizaciji, bez obzira na državne i ostale pomoći, na koje Sokolstvo ima puno moralno pravo, obzirom na službu koju vrši u korist naroda i države, ali koje ipak mogu da se smanje, ili da se ukinu.

Prihvaćen je zatim, bez diskusije, Pravilnik o osnivanju i rukovanju fondovima Savezne uprave, sa namenama specijalne prirode, a u cilju izvršenja jednog određenog zadatka.

Isto tako je prihvaćen predlog o oporezovanju svakog sokolskog pripadnika, sa jednim dinarom godišnje, u korist fonda za potpomaganje progonjenih Sokola.

Savezni tazić, br. Dr. Milan Arsenijević, čita zatim predloge pojedinih župa, pošto Savez sa svoje strane nema naročitih predloga. Predlog župe Zagreb o naglašenju jugoslovenske ideologije u rezoluciji, upućuje se odboru za rezoluciju; a predlog župe Skoplje, da se godine 1940 priredi sokolski pohod na Kajmakčalan, prima se jednodušno. Od ostalih predloga neki se prihvataju, a većina njih upućuje se budućoj upravi, da po njima donese odluku. Predlog župe Celje, da se brišu iz članstva svi oni koji ne polaze zavet i da se ne dozvoli polaganje zaveta pre idejne škole, Savezna uprava podupire, uz dodatak: »tamo gde ima idejne škole«.

Kod tačke o hitnim prelazima, savezni načelnik, brat Pihler, predlaže da se održi radni slet u Zagrebu 1940 godine, gde bi se održala i smotra za slet, godine 1941. Predlaže zatim da se uvede radno odelo za odbrambenost, i da se smanji dugme i traka kod oznaka za prednjake i za ostale funkcionere. Posle kraće diskusije svi ovi predlozi su prihvaćeni.

Rođendan Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla

Na današnji dan Njegovo Kraljevsko Visočanstvo, Knez Namesnik Pavle, navršava četrdeset i šestu godinu života.

Nakon mučeničke smrti Viteškog Kralja Ujedinitelja, Knez Namesnik Pavle je, poslednjom voljom Velikog neimara Jugoslavije, bio određen da, u jednom od najboljih trenutaka naše nacionalne istorije, — kao prvi namesnik našeg mladog Kralja, Njegovog Veličanstva Petra II — preuzme teški i, baš u ovim vremenima retko odgovorni teret vršenja kraljevske vlasti. Od tada je prošlo gotovo pet godina, za vreme kojih su se u Evropi odigrali burni događaji, javili se teški nemiri i nastali udesni sukobi, pa je ipak Jugoslavija ostala u najvećoj meri pošteđena od posledica toga stanja, hvala državničkoj mudrosti i brizi za mir i za blagostanje naroda, koje je Knez Namesnik, za sve to vreme, uložio u vršenju svoje visoke dužnosti. U mnogom pogledu je, i pored

teških prilika u svetu, naša država uspeła čak da se ojača i konsoliduje, a i sadašnja nastojanja da se pravednim sporazumom osigura saradnja, blagostanje i napredak svih delova Jugoslavije, u cilju njenog jačanja, ima svog blagotvornog inicijatora u brizi Kneza Pavla da što uspešnije odgovori visokom poverenju poslednje volje Kralja Mučenika, i da na dan Njegovog punoletstva, preda našoj narodnoj uzdanici, Nj. V. Kralju Petru II, što jaču i konsolidovaniju Jugoslaviju.

Knez Namesnik Pavle, koji je uvek pokazivao interes za sve grane javnog života, pokazao je i duboko razumevanje za napore i ciljeve jugoslovenskog Sokolstva ukazujući mu Svoju visoku blagonaklonost, sledeći u tome također veliki primer Blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja, najvećeg zaštitnika jugoslovenskog Sokolstva.

Živeo Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle!

se zahvaljuje svoj braći na saradnji, a naročito braći iz Savezne uprave, i moli da članstvo prihvati njegovu neopozivu odluku, da se više nikako ne primi za člana Savezne uprave. Za svoga zamenika predlaže brata Vladimira Belajčića.

Kada je brat Gangl završio, nastalo je opet burno klicanje, da se njegova odluka ne može da primi i da on treba da ostane i dalje na čelu Sokolstva, a sva ostala braća iz Savezne uprave da će mu u radu pomoći. Čuju se razni govornici i poklici, koji traže da brat Gangl ne sme nikako da ostavi svoje mesto, na što brat Gangl još jednom uzima reč i veli da je njegova odluka neopoziva. Ali sve je uzalud. Aklamacije za brata Gangla bivaju sve više i traže da se njegov izbor, kao gotov čin, unese u zapisnik.

Izbor Savezne uprave

Pretsedavajući, br. ing. Smiljanić, zamenik starešine, izjavljuje zatim, da se prelazi na izbor Savezne uprave i čita članove Pravilnika, koji govore o tom izboru. Pri spomenu, da se prvi zamenik starešine bira napose, a da se ostala uprava bira zasebno, na predlog kandidacionog odbora, — nastalo je jednodušno klicanje da se za prvog zamenika starešine bira brat E. Gangl. i da se to jednodušno poverenje smatra kao izbor aklamacijom.

Nakon burnih ovacija bratu Ganglu, uzeo je reč brat Gangl, pa je kazao da je čitav život služio nepokolebljivo Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu te da bi i od sada ostao na tome mestu, da nije njegovo zdravlje u tolikoj meri popustilo, da više ne oseća dovoljno fizičke snage za tu ulogu, a naročito ne u sadašnjim ozbiljnim vremenima. Zato

Glasanje rezolucije

Nakon dulje pauze, za vreme koje je radio odbor za rezoluciju i kandidacioni odbor nastavlja se ponovo rad i brat Dr. Milan Arsenijević čita predlog rezolucije, koju je sastavio odbor i koja je aklamacijom prihvaćena. Rezoluciju donosimo na prvoj strani »Sokolskog Glasnika«.

Predložena je zatim, sa strane Kandidacionog odbora, lista nove Savezne uprave, koja je također aklamacijom prihvaćena, a koju objavljujemo na drugom mestu. Končno je brat Smiljanić pozvao braću da prisustvuju sutrašnjem svečanom delu glavne godišnje skupštine i zaključio je radni deo godišnje skupštine, a 2.45 sati, u noći.

Kraljev izaslanik, Ministar Čejović, izaslanik Nj. Sv. Patrijarha i ostali ugledni predstavnici na svečanoj skupštini Saveza S. K. J.

SVEČANI DEO GODIŠNJE SKUPŠTINE SAVEZA SOKOLA K. J.

Svečani deo glavne godišnje skupštine Saveza Sokola K. J. održan je 23 aprila 1939, u velikoj sali Doma Kralja Aleksandra, Sokolskog društva Beograd-Matica, u Deligradskoj ulici, a započeo je tačno u 10.30 časova.

Svečana dvorana bila je do poslednjeg mesta ispunjena izaslanicima župa i ostalim predstavnicima Sokolstva, kao i velikim brojem delegata svih nacionalnih, vitezkih i kulturnih udruženja u Beogradu. Tu su se nalazili rektor Univerziteta, g. Dragoslav Jovanović, g. Nemeć u ime Senata, zatim general Dimitrijević, u ime Crvenog Krsta, zatim Ivan Dimnik u ime Učiteljskog udruženja, pa predstavnici Ministarstva prosvete, Ministarstva za socijalnu politiku, Ministarstva finansija, pa zastupnik predsednika opštine, general Ranković; zatim predstavnici Jugoslovenskog ženskog Saveza, Udruženja bivših francuskih daka, Državnog Saveta, Jadranske straže, Jugoslovensko-bugarske lige, Narodne odbrane, Udruženja ratnih slikara, Udruženja inženjera, Udruženja industrijalaca, Saveza iseljenika, Maternskog udruženja itd. Kao predstavnici tih udruženja fungirali su najuglednije ličnosti iz beogradskog javnog života.

Svečanoj skupštini prisustvovao je i Ministar za fizičko vaspitanje naroda, brat Đura Čejović. U ime Nj. Sv. Patrijarha, došao je na skupštinu episkop Serafim. U prvom redu sedeo je također bugarski ministar na našem dvoru g. Ivan Popov, i savetnik poljskog poslanstva, g. Šerbinski. Bili su tu konačno i naši mihi gosti, predstavnici Saveza bugarskih Junaka, sa starešinom br. R. Atanasovom na čelu; kao i predstavnik Ruskog Sokolstva u Jugoslaviji, brat Drajling.

U ime Ministarstva vojske i mornarice prisustvovao je skupštini g. general Kukavičić, zatim u ime Inspekcije zemaljske Odbrane, pukovnik g. Ristanović, a bili su prisutni i delegati Komandanta Žandarmrije i Komande vojnog okruga.

Najmnogobrojnije izaslanstvo bilo je ono beogradske univerzitetske omladine, koja je u ogromnom broju ispunila sve galerije dvorane, pomšana zajedno sa sokolskom omladinom, u najoduševljenijem raspoloženju. Velika dvorana imala je retko svečan izgled, ukrašena zastavama i sokolskim odorama.

Tačno u 10.30 časova stigao je pred dom izaslanik Nj. V. Kralja, g. general Ligius Dekaneva, koga su na ulazu dočekali predstavnici starešinstva Saveza, sa prvim zamenikom starešine, bratom Ganglom na čelu. Brat Gangl je najsrdanije pozdravio Kraljevog izaslanika, a sokolske zastave odale su mu počast, našto je Kraljev izaslanik, praćen špaliorom Sokola, ušao u dvoranu, burno pozdravljen od svih prisutnih.

Iza glavnog stola, za kojim je sedelo čitavo Starešinstvo Saveza, poredale su se zastave svih sokolskih jedinica u Beogradu, sa Saveznom zastavom na čelu; a sokolska muzika društva Beograd VIII otvirala je sokolski pozdrav zastavi.

Kad su se manifestacije za Kralja i za Sokolstvo stišale, ustao je prvi zamenik starešine, brat E. Gangl, pa je sred najdublje pažnje i najsvečanije tišine održao značajan i zanosan govor, kojim je otvorio svečani deo skupštine i kojim se obratio svima prisutnim izaslanicima i čitavom sokolskom članstvu, sakupljenom u dvorani, kao i onom do najudaljenijih krajeva Jugoslavije. Govor brata Gangla glasio je od reči do reči:

Reč prvog zamenika starešine, br. E. L. Gangla

Braće i sestre!

Ove godine navršava se 20 godina od osnivanja jedinstvene organizacije jugoslovenskog Sokolstva. Ovih 20 godina našeg zajedničkog sokolskog rada i života podeljene su na dva desetogodišta: na desetogodište Jugoslovenskog sokolskog Saveza i na desetogodište Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Danas se ne možemo baviti istorijom prvog i drugog doba. Želimo da istaknemo samo jedno: vanjski nas oblik nije nikada ometao, da ne bismo mogli neokaljeno, čisto i visoko držati zastavu naše sokolske zajednice! Jedno smo i po duši i po srcu od prvog dana pa do danas i jedno ćemo ostati i u budućnosti — jugoslovenski Sokoli, sinteza i veza svih triju plemena našega naroda i verni idealima slovenskog sokolskog bratstva! Iz toga temelja raste sva naša snaga, sva naša sreća, sav naš napor i svaki uspeh našeg rada. Na tome temelju stojimo, bez njega padamo. Rođenju jugoslovenske sokolske zajednice kumovali su grobovi palih boraca i junaka, obasjavali su ga plameni porušenih domova, okruživali su ga otvorene, još krvave rane braće vojnika, i blagosiljale su ga suze udovica i sirotica. Nijedna ideja na ovome svetu nije još dočekala tako grandiozan a ujedno i strašan porođaj kao što je naša, koja je kao blagi napitak Kosovke devojke svoju duboku sadržinu razlila na celu našu zemlju, na sav naš narod, zaklinjući se »Bogu Pravde:« Na svome smo! I to ćemo svoje čuvati i braniti pod svaku cenu. (Burno i oduševljeno odobravanje).

SLAVA SPOMENU KRALJA MUČENIKA

Prestupili smo već prag 75-godišnjice postojanja prvog sokolskog društva u našoj zemlji — Ljubljanskog (Južnog) Sokola, i spremamo se na jubilarni slet u Ljubljani. Iza nas je već preko deset

godina od ponovnog osnutka Saveza Slovenskog Sokolstva. Navršava se 550 godina od velike kosovske tragedije. Iza nas je 20-godišnjica Jugoslavije. Jubileji se, dakle, nižu sve jedan za drugim. Ali među njima nema nijednog jubileja koji ne bi poskrpila vruća i plemenita krv stotine hiljada naše braće, nema ni jednog koji ne bi sadržavao pismo našeg prava na našu svojinu i našeg prava na opstanak, nema ni jedne koji ne bi obilile reke suza mučeničkih duša i ranjenih srdaca, nema ni jednoga, koji ne bi s jednakim osećajima patriotizma, narodnog ponosa, junačke duše i slovenskog mišljenja obuzeo sve nas, kao što je obuzimao i napajao Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, koji je najviše poznavao Sokolstvo, koji ga je najviše potpomagao, a koji sada sniva svoj večni san tamo na Oplencu, svetom mestu svete nam zemlje! Neka je slava Kralju Mučeniku! (Svi ustaju i kliču: Slava!)

POZDRAV MLADOME KRALJU

Iz tog Božijeg hrama naš put nas vodi na suncanu livadu životnog proleća, gde se krasno razvija i sazreva do mladićske zrelosti život našeg Kralja Petra II, našeg nade sve ljubljenog brata starešine, kojeg tako čvrsto i duboko obimaju naša sokolska srca, naša vernost i naša odanost. Još dve godine i nekoliko meseci deli Ga od dana i časa kada će uzeti u svoje ruke žezlo svojih slavni predaka Karađorđevića, da usled osećajne i nežne brige i mudrosti Svoje uzvišene Majke Kraljice Marije i uzvišenog Svog strica Kneza Namesnika Pavla — metne teško breme vladarske dužnosti na svoja mlada pleća.

Neka Mu sudbina bude sklona! Svako jutro neka Ga obaspe rosom svežine, svako podne neka Ga oblije sjajem sunčanog svetla, svako večer neka Ga ogrene plaštem vedrine,

i svaka noć neka Ga okrepi novom snagom! Zdravo, naš Mladi Kralju! Neka Te prati sreća junačka! Iskreni, bratski sokolski pozdrav! Neka živi Kralj Petar II! Zdravo! (Muzika svira državnu himnu, a čitava dvorana se prolama od poklika Kralju i Kraljevskom Domu).

Brat Gangl je pročitao na to pozdravne telegrame, upućene Nj. V. Kralju Petru II, Nj. K. Vis. Knezu Namesniku Pavlu, i Kraljevskim Namesnicima, gg. Dr. Radenku Stankoviću i Dr. Ivi Peroviću. Telegrami, koji su bili pozdravljeni burnim aplauzima za Kralja i Kraljevski Dom, i ovacijama za Jugoslaviju, glase:

Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II.

Jugoslovensko Sokolstvo, okupljeno danas sa izaslanicima svih svojih župa na devetoj godišnjoj glavnoj skupštini Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, upućuje svom ljubljenom Starešini i Mladome Kralju najsrećnije pozdrave.

U nepokolebljivoj vernosti odano svome Vladaru, Njegovoj

Kraljevskom Namesniku bratu Dru Ivi Peroviću

Deveta godišnja skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije bratski pozdravlja brata Kraljevskog Namenika uz najlepše želje za uspešan rad na sreću Kralja, naroda i Jugoslavije. Zdravo!

POKOJNOJ BRAĆI I SESTRAMA

A sada da se poklonimo senima one braće i sestara koje je od poslednje naše skupštine neumoljiva smrt otrgnula iz našeg bratskog kola. Predug je niz te braće i sestara, da bi ih mogao sve navesti po imenu. Zadržaću se samo na četiri imena, uz koja je bila i uz koja će ostati obeležena naša sokolska delatnost. To su braća: zamenik starešine Đura Paunković, Fran Dolenc, Dr. Dinko Trinajstić i Božidar Abadžija.

Brat Đura bio je predstavnik one sokolske muževnosti, koja upotrebljava svoj uticaj i svoje veze da bi došao do izražaja naš ugled i naše delovanje u svima slojevima našeg javnog života. Pokojni br. Đura nije zanemario ni jedne prilike a da

Prvi zamenik Starešine, br. Gangl, drži pozdravni govor.

uzvišenoj Majci, domu i rodu junačkih Karađorđevića, Jugoslovensko Sokolstvo hoće, kako do sad tako i u budućnosti, da uloži sve svoje moralne i fizičke snage i svoj vaspitni rad za sreću Kralja, za napredak i blagostanje naroda, za moć i slavu Jugoslavije, uvek spremno da čuva i brani celinu, samostalnost i slobodu otadžbine.

Neka živi Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II!

Neka živi dom i rod Karađorđevića!

Neka živi Kraljevina Jugoslavija!

Engelbert Gangl
Prvi zamenik starešine
Saveza Sokola K. J.

Njegovom Kraljevskom Visočanstvu Knezu Namesniku Pavlu

Izaslanici jugoslovenskog Sokolstva iz čitave zemlje okupljeni na devetoj godišnjoj skupštini Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije upućuju Vašem Kraljevskom Visočanstvu iskrene pozdrave.

Tim pozdravima pridružujemo najlepše želje i sokolsku blagodarnost za blagotvorni rad Vašeg Visočanstva za sreću našeg Kralja, Naroda i otadžbine.

Neka živi Vaše Kraljevsko Visočanstvo!

Engelbert Gangl

Kraljevskom Namesniku doktoru Radenku Stankoviću

U ime jugoslovenskog Sokolstva delegati okupljeni na devetoj glavnoj skupštini Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije srdančno pozdravljaju gospodina Kraljevskog Namesnika sa željom za uspešan rad na sreću Kralja, naroda i Jugoslavije. Zdravo!

Brat Gangl pozdravlja u prvom redu Kraljevog izaslanika, generala Dekanevu, kao pretstavnika Nj. V. Kralja, Nj. Vis. kneza Namesnika Pavla i čitavog Kraljevskog Doma, moleći ga da bude tu mačem sokolske vernosti i rodoljubivih osećaja.

Pozdravlja zatim Ministra za fizičko vaspitanje naroda, brata Đuru Čejovića, njega lično i kao predstavnika Kraljevske vlade. Pozdravlja zatim zastupnika Nj. Sv. Patrijarha, episkopa Serafima, a onda bugarskog ministra, g. Ivana Popova i predstavnika poljskog poslanstva, g. Šerbinskog. Zatim redom pozdravlja predstavnike svih udruženja. Prilikom tih pozdrava prisutni su srdančno odobravalili i naročito žive ovacije su bile upućene Kralju i Kraljevskom Domu, te bugarskom poslaniku i ministru Čejoviću. Brat Gangl je pozdravio toplo i univerzitetsku omladinu, našto su omladinci odgovorili srdančnim poklicima.

OVACIJE VOJSCI

Konačno je brat Gangl najsrdanije pozdravio predstavnike jugoslovenske vojske, a naročito g. generala Kukavičića. Kod samog spomena naše hrabre vojske, nastalo je u dvorani tako oduševljeno odobravanje, da su manifestacije potrajale dugo vreme i čitava sala je u najvećem zanosu klicala: »Živela naša junačka vojska!«, »Živela odbrana države i naroda!« — Zatim je br. Gangl nastavio:

Snaga i prostranstvo Jugoslavije žive po čitavom svetu, gdegod ima Jugoslovena. Ali mislim, da su ta moć Jugoslavije, njen dobar glas i njena slava najjače izraženi u jugoslovenskoj vojsci i mornarici, koja je naš štit i naš mač, naša vera i naš ponos.

Mislim da će nas naša vojska najbolje shvatiti kada kažemo da u Sokolstvu mora biti uzgajana viteška borbenost i moralna snaga, visoka nacionalna svest i pripravnost, da — kada nas Kralj i otadžbina pozovu: »Sokoli, napred!« — podemo svi neustrašivo i smelo napred kao što će poći i naša junačka vojska.

Mi želimo da se u svakoj sokolskoj duši koju ne pomaćuje željiva mržnja, duboko ukoreni i visoko poraste svest o našoj nacionalnoj zajednici. U svima žilama našeg narodnog tela mora da struji i kipi zdrava krv jugoslovenske svesti, jer koga obujmi taj živi tok, nikada se neće izgubiti u nevernosti i izdajstvu. Mi Sokoli znamo da možemo Kralju, narodu i otadžbini služiti samo na taj način: Kralju vernošću i odanošću, narodu pravdom i bratskom ljubavlju, otadžbini radom i poštenjem. Što je van ovoga, nama je strano i mi to odbacujemo. U smislu i duhu ovoga što smo sada rekli, osnovan je i opravdan moj pozdrav: Živela jugoslovenska narodna vojska! (Dugotrajno klicanje).

SLOVENSTVO I SOKOLSTVO

Sestre i braćo! — Kada se sećamo velikih događaja iz nedavne prošlosti, treba da naglasimo da nas istorija i nauka upućuju, da iz njihovih izvora izvedemo ovu konstataciju: uništavanje državnih nezavisnih tvorevina i duha narodne svesti nasilnim putem u suprotnosti je sa najosnovnijim pravom i moralom kulturnog čovečanstva. Uvek su konačno, uz sve protivnosti, odnosili pobedu snaga narodne volje i duha narodne svesti! (Odobranje).

Istorija je tačno zabeležila gde su se, u razdoblju od 1400 godina, tj. od seobe naroda do današnjeg dana, nalazile granice naselja velikog slovenskog plemena: od Uralskih gora do snežnih visova srednjih Alpi i do Tihog Okeana, od Baltičkog do

Sredozemnog mora. Na ovom ogromnom i gotovo nedoglednom prostoru dominirala je i zvučala mila slovenska reč. Ali za svih ovih 1400 godina ovo su ogromno slovensko telo sekli i komadali tudi mačevi. Ugušivali su slovensku reč, rastavljali su brata od brata i nametali nam tuđina za gospodara. Sopstvenom snagom u prošlom veku i pri završetku velikog svetskog rata stvorila su četiri slovenska brata svoje samostalne države: Bugari, Čehoslovaci, Jugosloveni i Poljaci. Ta krasna, slovenska i bratska zajednica izgubila je sada jednoga brata: Čehoslovaka. Ova samostalna slovenska zemlja, tako krasna, bogata i uzorno uređena, iako je izbrisana sa karte Evrope, nije nikako izbrisana iz naših duša. (Burno odobravanje). Ne! Ona se svojom tragičnom sudbinom još više usekla u njih! (Svi kliču: Tako je!) Ova rodna grana, otrgnuta od gorostasnog slovenskog debla, još je uvek naš ponos i počiva u našim bratskim osećajima i u našim srcima, koja ne traže izraza u žalbama i uzdasima, nego se međusobno povezuju u čelične zaštitne oklope koji se zavetuju, da će čuvati neprikosnovenost svoje, krvlju stečene slobode u svima prilikama, uz svaku žrtvu i po svaku cenu. Pa ako toj dragoj braći i milim sestrama, koje je zadesila ta teška sudbina, iskazemo svoju punu ljubav i iskrene simpatije, time izvršavamo samo jedan neznatni deo svoje bratske dužnosti, verujući pri tome duboko da, i pored svih nedaća, budućnost ipak pripada Slovenstvu. (Čitava dvorana najburbnije aplaudira).

Kad govorimo o Slovenstvu, bude nam se same od sebe uspomene na veličanstveni i nezaboravni X jubilarni svesokolski slet u Pragu, koji smo i mi proživeli kao aktivni učesnici s naraštajem, članstvom, s našom slavnom vojskom i mornaričkom i s našom lepom izložbom. Tada je u zlatnom slovenskom Pragu visoko plamteo oganj slovenske svesti i sokolskog bratstva. U tu ogromnost svega lepog i velikog mi smo Jugosloveni ulili miris naše zemlje, iskrenost, toplinu i nepokolebljivost naše bratske ljubavi.

Zato i pored svih nevolja i teškoća koje nas pritiskuju, ipak ima i svetlih radosti života: odvažnosti i ponosa, vere i vernosti, borbe i pobeđa. Jednoga samo nema: u sokolskim srcima: nema straha, nema bojazni! (Oduševljeni poklici: Tako je!) Zato osećamo da smo u Sokolstvu jedno telo, jedna duša, jedno srce, da radimo za svoju jugoslovensku i slovensku Jugoslaviju i da želimo da takvi ostanemo, dok bude živio i poslednji brat i poslednja sestra! To je radosna i zanosna misao svijui nas, i tu misao moramo presadivati u svu omladinu jugoslovenskog naroda.

U ovakvom duhovnom i idejnom nastrojenju šaljem iskrene i bratske pozdrave u celi slovenski svet, svoj braci i svima sestrama, gde god žive i kako god žive!

Brat Gangl ističe zatim, da je srećan što na ovom zboru može da pozdravi braću bugarske Junake, i to starešinu Saveza, brata Raška Atanasova, kao i braću Josipa Bureša, Hrista Ljutova i Raška Duškova. Podvukao je čvrstu i tesnu saradnju između Sokola i bugarskih Junaka i visoku misao jugoslovensko-bugarskog bratstva, što je dovelo do najsrdačnijih ovacija i klicanja bratskoj Bugarskoj i bugarskim Junacima. — Brat Gangl je zatim pozdravio i starešinu ruskog zagranickog Sokolstva, brata Drajlinga, što je također prihvaćeno veoma srdačnim odobravanjem. Zatim je brat Gangl nastavio:

Ono, braćo i sestre, što nas spaja i sjedinjuje, zdrava je ideja, slovenska ideja i njena kulminacija — sokolsko-junačka ideja. To je snaga, koju ne može niko da razbije, jer je sliva u buzdovan Kraljevića Marka naša jaka volja i naš nesa-

lomljivi junačko-sokolski značaj, koji nam pokazuje put u našem zajedničkom radu, koji je ispunjen punim i dubokim osećajem odgovornosti. Svima i svakome naš bratski pozdrav!

POZDRAV JUGOSLOVENSKOM SOKOLSKOM BRATSTVU

Braćo i sestre iz Jugoslavije! Na kraju moja je pozdravna reč upućena vama koji ste poslali ovamo od bratskih župa da izvršite svoju dužnost. Kao svake godine do sada, tako gledam i danas na ovoj skupštini duhovno ujedinjenu Jugoslaviju. Vi ste pretstavnici i vršioći truda i ustrajnosti jugoslovenskoga naroda, njegove ljubavi i vernosti prema onim tekovinama i žrtvama koje su nam izvojštile naš zajednički dom. U frontu slovenskog Sokolskog bratstva zauzimamo ono mesto koje nam daje unutrašnje bogatstvo svih plodova sokolskog vaspitanja. Toj u-

Zasedanje zbora župskih načelnika, pred Glavnu godišnju skupštinu, u Beogradu, 22 aprila.

nutrašnjoj lepoti, uzvišenosti, vrednosti i čudoredu daje svaki od vas svoj dužni deo, seljak, radnik, zanatlija, siromah, bogataš, vojnik, činovnik, sveštenik. I svest o unutrašnjoj vrednosti svakog života i naše neugasive čežnje za lepšim i boljim, čežnje, koja mora biti uvek sve jača do njenog izvršenja, najdragocennija je tekovina sokolskog uzgoja. U Sokolstvu je potencirana lepota, plodnost i sposobnost narodnog i državnog života. Mi Sokoli znamo, da su mač i plug, pero i bat, knjiga i njiva, pesma i žulj i znoj simboli našeg sokolskog naroda, koji stvara veliku duhovnu i materijalnu moć Jugoslavije. Naš sokolski čovek zna, da treba da izbija iz svakog njegovog čina uvek i svuda njegov dom i njegova krv. Sve tajne tog doma, svo kiptenje te krvi stiču se u dušu našeg sokolskog naroda, koji se izražavaju u svakoj njegovoj

reči i u svakom njegovom delu. Naš dom i naša krv govore na usta našeg čoveka. I iz iste duše i iz iste krvi javlja se krik i poklič našeg sokolskog naroda: da bismo bili jaki u kolektivu slovenskog sokolskog bratstva, dajte nam Jugoslaviju — želimo potpunu Jugoslaviju, ujedinjenu, veliku i jaku! Tako kliču naš Sokol seljak, radnik, inteligenat. On — svaki i svaka — mora govoriti tako, mora da radi za taj veliki cilj, jer želimo da izađemo iz uskog kućnjeg kruga u celinu naroda, u njegovu potpunost, u njegovo zdravlje i u njegovu snagu, želimo u veličanstvo domovine — svima jedne, velike i jake, njegove, naše! Tako govorite, bat, tako govorite plug i motika, tako šume strojevi, tako pišu sudbinu zemlje i naroda iskre duha: Jugoslaviju želimo — jednu i ujedinjenu! Svaka zdrava misao vrti i dubu u riznicu mišljenja i osećaja pojedinaca, da im padnu mrene sa očiju i da ugledaju celinu ispred sebe. Ze-

mljovid te celine razgrnjuje naša volja pred svima nama, da vidimo blagodat, bedu, zdravlje i bolest, kamen i hleb, pravicu i krivicu, laž i istinu. Sečemo prokope kroz bregove grehova i zabluda, da bi našli sa zajedničkim žrtvama i sa zajedničkim najnapornijim radom put u ogromnost lepote i bogatstva Jugoslavije, nama svima jednako dobre i pravedne majke!

Ovime vas bratski pozdravljam i otvaram IX redovnu glavnu skupštinu.

Zdravo!

Oduševljeno i burno odobravanje pozdravilo je ove zanosne reči starog sokolskog borca i jednog od najneustrašivijih pionira jugoslovenske sokolske misli, brata Gangla. Ovacije su trajale dugo vremena, dokazujući da je govor ostavio najdublji utisak na sve prisutne.

Pozdravi izaslanika

Kada se odobravanje stišalo, uzeli su reč predstavnici udruženja koji su prisustvovali na skupštini, da saopšte svoje pozdrave Jugoslovenskom Sokolstvu.

Prvi je pozdravio g. đeneral Dimitrijević, u ime Crvenog Krsta; zatim je, u ime Učiteljskog udruženja, brat Ivan Dimnik održao značajan govor u kome je podvukao povezanost učiteljstva i Sokolstva u radu za vaspitanje naroda, za dizanje nacionalno-odbrambenog duha i za negovanje rodoljubivih i slovenskih osećaja i humanih ideala. Govor brata Dimnika bio je srdačno pozdravljen.

U ime Udruženja Masarik pozdravio je Sokolstvo brat Jovan Šepa; a u ime Narodne odbrane g. Pavle Miljaković podvlačeći, da će Narodna odbrana saradivati, rame uz rame, sa Sokolstvom, u radu na odbrani zemlje i na čuvanju državne nezavisnosti. Konačno je, u ime Velike Lože trezvenosti uputio pozdrav brat Drag. Pavlović, ističući nastojanja Sokolstva na polju trezvenosti i saradnju trezvenjačkih i sokolskih udruženja pre rata u Bosni.

Govor Starešine Saveza bugarskih „Junaka“, br. R. Atanasova

Burno pozdravljen ustao je zatim starešina Saveza Bugarskih Junaka, brat Raško Atanasov i održao ovaj topli i bratski govor:

Sa zbora župskih prosvetara, pred Glavnu godišnju skupštinu Saveza: Uprava Prosvetnog Oseka.

Draga braćo sokoli i sestre sokolice,

U ime bugarskog Saveza „Junak“ dolazim da podnesem srdačne pozdrave i najlepše želje bratskom sokolskom Savezu prilikom njegove godišnje skupštine, a zajedno s tim da izrazim pred vama iskrene osećaje, koje Junaci iz svih krajeva Bugarske neguju prema srodnoj sokolskoj organizaciji i bratskoj Jugoslaviji.

Bugarski Junaci i jugoslovenski Sokoli ustanovili su poodavno među sobom odnose zajedničkog uvažavanja, neprisliljene bratske ljubavi i razumevanja i time su doprineli vrlo mnogo razvedravanju atmosfere nad našim rodnim Balkanom. Oni su otkrili pred svetom, da dva slovenska naroda zajedno žive s osećajem jedne i sa opštom brigom za svoju sudbinu i svoje istorisko predopredeljenje. I ti odnosi, usudio bih se da tvrdim, bili su jedinstvena i prva luč koja je obasjala naše zemlje radošću, zadovoljstvom i lepotom. I mislim, ili tačnije rečeno, duboko verujem, da će uspostavljene bliže veze između jugoslovenske sokolske organizacije i organizacije bugarskih Junaka ostati ne samo večito trajne, nego da će se pojačati, jer odgovaraju međusobnim srdačnim odnosima, koji postoje između naših bratskih naroda.

S tom verom, s jasnim pogledom na sutrašnji dan, u odlučnoj volji za čuvanjem naših veza, ja vidim izgradnju jednog novog morala, koji će ostaviti mnogo novih stranica u istoriji na obema bratskim stranama. Doći će dan, kada će i vaše i naše potomstvo zahvaljivati svojim preci-

Izveštaj tajnika, brata Arsenijevića

Prešlo se zatim na izveštaj saveznog tajnika, pa je brat Dr. Milan Arsenijević održao sažet i značajan referat iz koga vadimo najvažnija mesta:

Brat Arsenijević je najpre podvukao da ove godine jugoslovensko Sokolstvo proslavlja skroman ali lep jubilej. Na Vidovdan navršava se 20 godina od ujedinjenja ranijih pokrajinskih sokolskih Saveza u jedinstveno jugoslovensko Sokolstvo slobodne države.

„U opštoj posleratnoj pometenosti, idejnoj razbijenosti i zamorenosti, koje su nastale posle nacionalnog zanosu, Sokolstvo je prvo izišlo na pravi put. Ne opijajući se pobedom, jugoslovensko Sokolstvo je osetilo, da je više nego ikada potrebna nega duha i tela.

Snaga i budućnost naroda zavise od zdravih i snažnih pojedinaca. Podizanje zdravog naraštaja služi u prvom redu interesima naroda, jer podiže njegovu radnu sposobnost, njegovu privrednu produktivnost i životni standard. Tome zadatku Sokolstvo poklanja punu pažnju. Ali zdrav i snažan pojedinac svoju energiju i svoje sposobnosti mora da stavi na korist zajednice i mora da služi njenim ciljevima. Zato Sokolstvo, pored telesnog vaspitanja, isto toliku važnost poklanja i moralnom, duhovnom i nacionalnom vaspitanju. Sokolski rad je mnogostran i obuhvata celu telesnu, moralnu, duhovnu i privrednu stranu narodnog života.“

ma, koji su mogli da nadvladaju nagomilane strasti i nepoverenja i da stvore ne samo nov duh, nego da utvrde i početak nove ere u odnosima naših bratskih naroda. I na prvom mestu oni će videti lica velikih trudbenika bugarsko-jugoslovenskog sporazumevanja: pokojnog kralja Aleksandra i cara Boris III, koji su prvi jedan drugom pružili ruku kao vođi svojih naroda.

S najlepšim željama za uspeh Jugoslovenskog Sokolstva, ja u ovom momentu podnosim srdačne pozdrave od Junačke organizacije i s ushićenjem se divim njegovom mladom starešini, Njeg. Velič. Kralju Petru II.

Da živi Jugoslovensko Sokolstvo!
Da živi bratska Jugoslavija!
Da živi Nj. Velič. Kralj Petar III!

Govor brata Atanasova skupština je prihvatila sa najoduševljenijim ovacijama i poklicima: »Živela bratska Bugarska!«, »Živela sloga i jedinstvo Bugara i Jugoslovena!«, »Živeli bugarski Junaci!« itd. Brat Atanasov bio je iskreno ganut izrazima ljubavi našeg Sokolstva prema braći Bugarima.

Srdačno pozdravljen uzео je zatim reč starešina Saveza ruskog zagranickog Sokola, brat Dreiling, koji je toplim rečima pozdravio rad jugoslovenskog Sokolstva i istakao, da rad ruskog Sokolstva znači rad za čitavo slovenstvo i da rusko Sokolstvo neće nikada odstupiti od velike nacionalne misli, ni od ideje solidarnosti svih Slovena. Govor br. Dreilinga popraćen je srdačnim odobravanjem.

Brat Arsenijević, spominje, da je predratno Sokolstvo svoj rad bilo ograničilo samo na grad, dok je posle rata ušlo u široke narodne mase. Ono se obratilo selu, obratilo se onima koji su najviše zaostali kulturno i materijalno, ali koji su od uvek predstavljali nepresušni izvor moralne i nacionalne snage. Danas Sokolstvo obuhvata prostorno ceo narod, od prestonice do najzabačenijih sela, sve krajeve države i sve narodne slojeve.

Na kraju prošle godine jugoslovensko Sokolstvo imalo je u 25 župa, 804 društava i 1413 sokolskih četa, svega 2214 sokolskih jedinica (prema 320 jedinica u 1919 god.), sa približno 300.000 pripadnika. (1919: 45.000). Najveći porast broja pripadnika u 1938 godini pokazuje župa Skoplje (57%). Po profesiji, procentualno, u jugoslovenskom Sokolstvu ima najviše seljaka, 25%, što ističemo sa najvećim zadovoljstvom, zatim državnih nameštenika (13%), zanatlija (12%), privatnih nameštenika (8%), radnika (8%), nastavnika (9%), trgovaca (7,6%), vojnih lica (3,2%), đaka (2,4%), lekara (1,4 od sto), itd.

Prihodi svih sokolskih jedinica 1938 g. iznose oko 25.000.000.— Din., a rashodi oko 24.000.000.— Din. Ovde nije uračunata državna pomoć od 6.000.000.— Din. To znači, da Sokolstvo za sokolski rad na narodnom vaspitanju troši godišnje 24.000.000 koje mu stavljaju dobrovoljno na raspoloženje njegovi pripadnici. Čista imovina svih radnih jedinica bez govovanja iznosi Din. 113.000.000.— Imovina Saveza ovde nije uračunata.

Tehnički vaspitni rad bio je u prošloj godini najvećim delom posvećen pripremama za svesokolski slet u Pragu. Na praškom sletu učestvovalo je jugoslovensko Sokolstvo sa preko 6.000 pripadnika, i, prvi put, velikog broja seoskih sokola, koji su i dostojno reprezentovali našu zemlju. Na međunarodnim utakmicama, koje su održane u okviru praškog sleta naša muška i ženska sokolska vrsta zauzele su drugo i treće mesto, te smo se tako ponovno afirmirali u gimnastici među prvim nacijama sveta.

Prosvetni rad u prošloj godini bio je veoma raznovrstan. Održan je veliki broj prosvetnih tečajeva župskih, društvenih i četnih; zatim veliki broj predavanja iz svih oblasti istorije i zemljopisa, privrede, higijene, socijal-

ne sadržine, o štednji itd. Svega 7.900 predavanja, pred 463.000 slušalaca. Najveći broj predavanja otpada na seoske jedinice. Osim ovoga održano je kratkih t.zv. govora pred vrstom 13.400 pred ukupno 370.000 slušalaca. Radi sokolske propagande održano je 36 predavanja preko radia.

Sirom naše zemlje po mnogim jedinicama prikazan je veliki broj filmova razne kulturne i sokolske sadržine. U prošloj godini počeo je prvi put živ rad na propagandi putem uzanog filma.

Sokolska štampa. Savez SKJ izdaje nedeljni list »Sokolski Glasnik«, i sokolsku reviju »Soko«, i časopis za decu »Naša radost«. Pored saveznih listova imamo dvanaest župskih listova i sedam društvenih. Već tri godine Savez izdaje kalendar Sokolsku njivu, namenjen prvenstveno za članove sa sela.

Veliki broj naših sokolskih jedinica ima svoje čitaonice koje imaju lep broj odabranih knjiga, časopisa i listova. Na propagandi trezvenosti i štednje radilo se dosta.

Brat Milivoje Smiljanić o Petrovoj Petoletnici

Posle srdačnog odobravanja referata brata Arsenijevića, prešlo se na referat o značaju Sokolske Petrove Petoletnice.

Zamenik Starešine, brat Milivoje Smiljanić, uzima zatim reč da u sažetom referatu istakne veliki značaj Sokolske Petrove Petoletnice, čiji je cilj da u ljubavi i odanosti prema mladom Kralju, do dana kad naš ljubljani Starešina preuzme potpuno kraljevsku vlast u svoje ruke, izvrši jedan golemi napor rada i poštovanja, koji će ostaviti vidnih tragova u ekonomskom, kulturnom i socijalnom podizanju našeg naroda i koji će ga moralno i umno osposobiti za daljnje napore i žrtve.

Preduzimanjem svoje Petrove Petoletnice htelo je Sokolstvo da ukaže na potrebu planskog rada organizovanog i raspoređenog svuda a posebno u sredini naroda na više godina i šta se takvim radom može stvoriti. Ovim radom htelo je sokolstvo da ude u narodni život da uči i da se uči, da u narodnoj sredini savladuje sve teškoće i neprilike pod kojima narod živi i radi, da tome životu dade poleta, da narod upozna umješnim radu i organizaciji snaga, da u skupnom naporu stvore i ono, što pojedinačno nisu pojedinci mogli nikad stvoriti. Pri tome organizovanju, zajedničkom radu i zbližavanju stvorice se međusobno poverenje, cenjenje i pouzdanje, stvorice se i nova saznanja, pouke i iskustva. Jer zar dovođenje i dobijanje čiste, zdrave pijaće vode, onamo gde se za njom čeznulo vekovima, neće izazvati novu volju i novu energiju i želju za stvaranje? Zar podizanje šuma po krševima i goletima neće biti delo velikog značaja? Zar to delo i taj rad neće najblagotvornije uticati ne samo na današnje no i na buduće generacije? Zar podizanje voćnjaka, vinograda, pčelarnika i negovanje i gajenje raznih kulturnih biljaka neće omogućiti bolju ishranu i bolji život? Zar podizanje novih domova, vežbaonica i vežbališta neće potpomoci krepljenje tela, jačanje snage i omogućiti širenje korisnih znanja? Zar negovanje raznog cveća i njegova lepota ne oblagorodava dušu?

Veliki je broj izvršenih raznovrsnih radova sok. jedinica i pojedinaca a još je veći broj onih koji su u izvršenju i koji će se još izvršiti. Neki su vidni i merljivi, a drugi nisu ali će i oni doći do izražaja. Od tih vidnih izvršenih radova spomenućemo ovde jedan broj. Podignuto je 82 sokolska doma, nabavljeno i razvijeno 58 Sokol. zastava, podignuto je 95 sokol. vežbališta, osnovano 119 novih sok. knjižnica, u 216 sok. jedinica su stvoreni otseci za pomoć sirom. članstvu. Osnovano je 32 sokol. zadruga, priređeno 15 izložbi, opravljeno 40 putova, sagrađeno 28 mostova, izrađeno 90 česama i dovedeno pijaćih voda, podignuto 15 spomenika, stvore-

Sve veći broj naših jedinica iskorišćuje pozorište lutaka za vaspitanje naše sokolske dece i naraštaja. Naročita pažnja u prošloj godini posvećena je prosvetavanju seoske žene. U mnogim seoskim jedinicama priređeni su razni tečajevi: za negu dece i odojčadi, u saradnji sa Centralnim higijenskim zavodom, domaćički tečajevi, izložbe domaćičkih radova, higijenske izložbe, analfabetski tečajevi i tako dalje. U ovome radu naše učiteljstvo pruža punu saradnju Sokolstvu kome ođajemo puno priznanje.

Na koncu je brat Arsenijević govorio o vezama Saveza sa ostalim slovenskim Sokolima, kao i o prošlogodišnjoj proslavi Prvog decembra koja je predstavljala divnu manifestaciju patriotizma jugoslovenskog Sokolstva, manifestaciju velike vere u budućnost našeg naroda i države, i odlučne rešenosti da se sloboda i nezavisnost zemlje i naroda brane do poslednjeg daha. Posvetio je naposljetku nekoliko toplih reči budućem svesokolskom sletu, g. 1941, u Beogradu, koji je posvećen punoletstvu Nj. V. Kralja Petra II.

pustiti u ovom trenutku, značilo bi našu katastrofu; kao čovek koji ne može odoleti naletu gomile ljudi, pa padne i onda ga gomila pregazi. Mi Poljaci odlučili smo, da se svim snagama isprečimo buri, koja dolazi. Soko poljski sarađuje u velikoj meri u pripremama naše otadžbine, pa smo ubeđeni, da ćete i Vi, Braćo Jugosloveni, slično postupiti. Uaše junaštvo, koje je zadivilo čitav svet za vreme Velikog Rata pruža nam najbolju garanciju, da nećete ni pod kakvim uslovima uzmaknuti, pa niti pred fizičkom premoći.

U ime celokupnog poljskog Sokolstva šaljem celokupnom Sokolstvu u Jugoslaviji srdačne bratske pozdrave, sa iskrenim željama, da vas sreća prati u borbi, ma sa koje strane vam bila nametnuta. — Czolem!

Za upravu Saveza, — Predsednik Arciševski.

Čitanje ovog pozdrava poljskih Sokola bilo je na više mesta prekinuto srdačnim odobravanjem i na koncu pozdravljeno dugotrajnim aplauzom.

*

Na koncu je brat Dr. Hugo Verk pročitao rezoluciju glavne godišnje skupštine Saveza SKJ, koju donosimo na prvoj strani; a brat ing. Radulović je pročitao listu novoizabrane uprave Saveza. Čitanje rezolucije popraćeno je jednodušnim odobravanjem čitave skupštine, jednako kao i čitanje liste nove uprave.

Zaključna reč br. E. L. Gangla

Pošto smo iscrpeli dnevni red, prilazim zaključku današnje glavne skupštine.

Svaki državljanin ima pravo da ocenjuje vrednost svog rada, koji dobvoljno obavlja u korist celine i kome žrtvuje svoje moralne i materijalne snage. To pravo ne može niko odreći, a kamoli oduzeti, nama Sokolima i Sokolicama. Zbog toga tvrdim, da nije znak niti uobraženosti, niti preteranosti, ako konstatujem, da bi u našem narodnom i državnom životu bila velika praznina, kada Sokolstvo ne bi u narodu izvršivalo onu misiju, koju već od postanka Sokolstva Tirshevih vremena, bitno i po sadržaju takvo punovredno označuje sokolsko geslo: **Jačajmo se!**

Mi Sokoli shvaćamo to geslo do dna, ta ono nam je naša svakidašnja zepoved. Jačajmo se uvek i svuda, kuda teče šumna reka slovenske misaonosti! Istina je, da taj šumni tok mogu da zaustave brane, ali kada se nakupi dovoljno zdrave i sveže snage, brane se ruše i reka teče napred, još je snažniji, još je šumniji njezin tok. Tako je bilo, tako jest i tako će i biti! A biće samo ono, što mora da dođe! Zbog toga znamo, da slovenska misao i uzajamnost nisu samo u knjigama i pesmama genija slovenskog duha i slovenske krvi ispred 100 i 150 godina, da ta misao i uzajamnost nisu samo u knjižicama i iza katedara naših naučnika, Bugara, Čehoslovaka, Poljaka i Rusa, već da ona — tj. slovenska misao — prelazi u stvarnost, koja će milione braće i sestara po čitavome slovenskom svetu osposobiti i spremiti za idejnu i realnu borbu za pobjedu kulturnog Slovcnstva.

Mi Sloveni želimo da živimo, i mi Sloveni ćemo i živeti! Želimo živeti i živčemo u poletu sokolskog stvaralaštva, u idealima sokolskog bratstva, u sićenoj i krlju plaćenju slobodi, da će sve ono što je tuđe i nasilničko drhtati pred nama diveći se slovenskoj pravednosti i pravdi, istinitosti i istini, slobodoljubivosti i slobodi, prosvetčenosti i prosveti!

Jačajmo se, da bi u snazi slovenskog duha i u spoznaji njegove dubine i u njegovoj blagotvornosti rasla zdrava vanjska i unutrašnja snaga i svest pastira na paši, seljaka iza pluga, radnika u rovu i tvornici, devojke na prelu, majke uz svoje čedo, starca u domu, umetnika, mislioca, pesnika, pisca, političara, državnika, ministra u njegovu državnom poslu i kralja na prestolu! I vojnika, koji straži, čuva i brani dom!

Sav taj kolektiv našeg naroda i celog slovenskog sveta neka bude slo-

Župe pozdravljaju novu Upravu

Pre završetka skupštine uzeo je reč starešina župe Niš, brat Radovan Dimitrijević, da u ime svih župa pozdravi novu upravu Saveza. U svom zanosnom govoru izneo je teškoće vremena u kojima nova uprava treba da radi i podvukao potrebu da se iskustva starijih i polet mladih udruže u zajedničkim naporima, da sa uspehom reše vrlo važne probleme, pred kojima se nalazi sokolsko voćstvo. Podržani poverenjem naroda i članstva, članovi novoizabrane uprave moći će muzevnom odlučnošću da pogledaju u oči svim teškoćama i svima protivnicima, pa da pronadu najsretnija rešenja i da povedu Sokolstvo u pobjedu, ka njegovim idealima. Geslo Sokolstva je: **Tuđe nećemo ali svoje nedamo!** Treba da se držimo amaneta svih velikih Jugoslovena, a naročito Blaženopočivšeg Kralja Mučenika. **Nema Jugoslovenstva bez Sokolstva, ali nema ni Sokolstva bez Jugoslovenstva!**

Toplo odobravanje popratilo je reči brata Dimitrijevića, na što je ustao prvi zamenik starešine, brat Gangl, da bratu Dimitrijeviću, kao i svima predgovornicima, odgovori ovim srdačnim i značajnim rečima i da time zaključi glavnu godišnju skupštinu Saveza:

žan i jedinstven barem u tome nastojanju: **Jačajmo se! Ljubimo se i potpomagajmo se kao braća i sestre, kao sinovi i kćerke jedne majke! — Jačajmo se, da bi u tom silnom opsegu sokolske radinosti naša Jugoslavija « Mladim Kraljem na čelu sjala, u ogromnosti slovenskog sveta, kao sunce na nebu — velika, mlada, krasna, napredna, silna, viteška, junačka, sokolska, — ona naša, jugoslovenska i slovenska Jugoslavija!**

Čitava dvorana je ustala da pozdravi brata Gangla, na što je Akademski pevački hor »Obilić« otpevao »Hej Sloveni«. Pevanju su se pridružili svi prisutni, a naročito sokolska i studentska omladina. I još dugo su trajale ovacije u dvorani i oduševljeni poklici: »Živeo Kralj!«, »Živela Jugoslavija!«, »Živelo Sokolstvo!« itd. Kraljev izaslanik, general Dekaneva bio je srdačno ispran iz dvorane i pozdravljen na izlazu, jednako kao i ostali ugledni predstavnici i čitava savezna uprava.

Pred domom se formirala sokolska povorka, sa čitavim Starešinom Saveza na čelu i sa svim sokolskim zastavama, koja je, srdačno pozdravljena od svih prisutnih i od ostalog građanstva, i praćena sokolskom muzikom, prošla beogradskim ulicama do Saveznog doma na Terazijama, i tu se razišla, uz poklike Kralju, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Posle skupštine održan je zajednički ručak Savezne uprave i delegata u hotelu Bristol, koji je protekao u najsrdajnijem i najbratiskijem raspoloženju.

KNEZ NAMESNIK PAVLE PRIMIO BRATA GANGLA

Prvi zamenik starešine Saveza Sokola K. J. brat E. Gangl, bio je 24 aprila posle podne primljen u audijenciju od Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Namesnika Pavla. Knez Namesnik je tom prilikom blagoizvolio podeliti bratu Ganglu visoki orden Jugoslovenske Krune prvog stepena.

ZRINJSKO-FRANKOPANSKI DAN

30 aprila, na godišnjicu mučeničke smrti Zrinjskog i Frankopana, u Bečkom Novom Mestu, će mnoge naše sokolske jedinice počastiti uspomenu nacionalnih mučenika i heroja, koji su pali žrtvom Habsburškog verolomstva, u borbi za nezavisnost i slobodu svoga naroda.

Brat Hajrudin Čurić održaće na Radiu predavanje o Zrinjskom i Frankopanu.

Zbor sokolskih župskih prosvetara

Uoči glavne godišnje skupštine Saveza SKJ, održan je u Beogradu zbor župskih prosvetara, sa programom koji je bio unapred dostavljen svima župama i svima izvestiocima SPO. Ovogodišnji program bio je obimniji od prošlogodišnjeg, pošto su prilike takve da je bilo potrebno rasvetliti sve momente u kojima je radilo i u kojima će u buduće raditi naše Sokolstvo u prosvetnom pravcu.

Zbor je otvorio pretsednik SPO, brat Miloš Stanojević. Odmah se pristupilo pregledu izveštaja o prosvetnom radu za g. 1938. Diskusija je bila iscrpna i bratska. Donesene su potrebne ispravke u izveštaju i date mnoge lepe sugestije za dalji prosvetni rad.

Pročitani su, ili usmeno izgovoreni, svi referati što su bili predviđeni u dnevnome redu, a to su: **Praktična organizacija naraštajskih škola u prirodi, Realizovanje prosvetnog plana SPP, Akcija Sokolstva u savremenim svetskim prilikama, Idejne škole, Saradnja Jugoslovenskog i Ruskog Sokolstva, Slovenska solidarnost u akciji, Svesokolski slet 1914 godine, Organizacija okružnih prosvetnih tečajeva, i Sokolska štampa.** Svi ovi referati imali su unapred određenoga referenta i dva koreferenta, nakon čega su ostala braća, župski prosvetari, uzimali reč. Pošto se svako od ovih pitanja dovoljno rasvetlilo, donesene su odgovarajuće odluke, čijem izvođenju se ima pristupiti odmah, kako u samom SPO, tako i na terenu u župama; pošto se događaji nižu tako velikom brzinom, da se mora hitno i raditi. **Mnoge od ovih referata mi ćemo u listu postepeno objaviti, i time dati mogućnosti našim sokolskim pripadnicima da se detaljno upoznaju sa izlaganjima koja su izvršena na zboru prosvetara.** Ukoliko nam to ne bude moguće, iz tehničkih ili drugih razloga, objavićemo samo definitivne zaključke što ih je usvojio zbor župskih prosvetara. Za sada objavljujemo zaključke iz referata saveznog prosvetara, a po temi »Akcija Sokolstva u savremenim prilikama.« Oni su sledeći:

1. **Pobijati svaku vrstu pesimizma, i to kod pojedinaca, kod privatnih organizacija, kao i kod ravnodušnih posmatrača, koji niti što kritikuju niti se za što oduševljavaju.**

2. **Vrhovni sokolski zakon je bratstvo i mroljubivost ali kad se sila ne može odbiti nikakvim razlogom, onda se to može učiniti samo suprotnom silom. Svi mi, jedan po jedan, i ukupno kao sokolske uprave, kao tehnički ili prosvetni organi, moramo preduzeti udvostručenu akciju za telesno i duhovno snaženje, ne samo naših pripadnika, nego i širokih narodnih masa.**

3. **Svakim svojim gestom, svakim radom ima da služimo otadžbini. Naš patriotizam treba da bude izražen u izvršenom delu.**

4. **Kod najmladih, pa do najstarijih članova treba da razvijemo pojam o samopouzdanju, o veri u sebe i u svoju braću, kao i o veri u neiscrpn moralni kapital našega naroda.**

5. **Posle marseljske tragedije naše Sokolstvo je odgovorilo Sokolskom Petrovom petoletnicom. Nastalo je doba kada se naše delovanje u Petoletnici mora podvostručiti, kako bi se došlo do toga da slovenska rasa svojom vitalnošću odbije svaki nalet, ma sa koje strane bio on organizovan.**

Župski prosvetni odbori uputili su blagovremeno svoje predloge za zbor prosvetara, pa su i o njima donesena rešenja. Iz ovih predloga se vidi da u našem Sokolstvu na terenu vlada veliki interes za sve što zadiru u sokolski život i rad.

Posle dvodnevno zasjedanja zbor je zaključen, tako da su sva braća i sestre pošla svojim domovima otkrepljeni novim oduševljenjem za nova sokolska i narodna stvaranja.

D. A.

Nova uprava Saveza Sokola K. J.

Na glavnoj godišnjoj skupštini Saveza Sokola K. J., 23. aprila jednoglasno je izabrana ova savezna Uprava:

- I. Zamenik Starešine: Engelbert Gangl;
II. „ „ Dr. Vlada Belajčić;
III. „ „ Dr. Oton Gavrančić;
IV. „ „ Dr. Mihajlo Gradojević;
V. „ „ Arh. Milivoje Smiljanić;

Načelnik: Dr. Alfred Pihler;

- I. zam.: Miroslav Vojinović;
II. „ Ivan Kovač;
III. „ inž. Vojislav Pajić;
Načelnica: Elza Skalar;
I. „ Milica Šepa;
II. „ Olga Skovran;
III. „ Joža Trdinova;

Pretsednik Prosvetnog odbora: Miloš Stanojević;
Tajnik: Adolf Štefan;
Ekonom: Mihajlo Nikolić;
Blagajnik: Ivan Radić.

Članovi Uprave i zamenici članova Uprave:

Dr. Milan Arsenijević, — Sveta Vučković, — Dr. Branko Čipčić, — Staja Stajić, — Đura Brzaković, — Dr. Milorad Feliks, — Verij Švajgar, — Dr. Kosta Petrović, — inž. Radul Radulović, — Dr. Milorad Dragić, — Dušan Živković, — Dr. Mladen Belčić, — Dr. Vojislav Besarović, — Ivan Branovački, — Radovan Dimitrijević, — Dr. Milan Gorišek, — Dušan Krulj, — Ivo Polić, — Lado Bevc, — Nikifor Todić, — Čeda Milić, — Gavro Milošević, — Miloje Pavlović, — Jože Smertnik, — Jakob Špicar, — Milan Teodorović, — Dr. Hugo Verk, — Dr. Jovan Perencević, — Dragutin Jovanović, — inž. Miloš Kvapil, — Momir Sinobad, — Dr. Mihajlo Vukobratović, — Marko Sabljčić, — Dr. Miša Matić, — Dr. Ivan Vasić, — Svetislav Marić, — Pavle Kovačev, — Hranišlav Gvozdenović, — Đorđe Draškić, — Ivan Knežević, — i Dr. Vjekoslav Lavš.

Revizionni odbor:

Vladoje Veselić, — Dr. Relja Aranitović, — Dr. Nikola Ške-
rović, — Voja Todorović, — Husejin Brkić, — Milivoje Jelačić,
— Dr. Tihomir Protić, — Milan Sterlekar, — Mirko Domac, —
Dr. Hristo Grbin, — Jovan Petrović — i Petar Čonić.

Sud časti:

Andra Petrović, — Dr. Petar Jović, — Dr. Radoje Marko-
vić, — Dr. Ljubiša Olić, — Dr. Petrović, — Milić Majstorović,
— Sava Surutka, — Ljubo Maksimović, — i Milorad Jeftić.

Zbor župskih načelnika i načelnica

Na zboru župskih načelnika i načelnica, održanom u Beogradu, 21. IV. 1939. godine, na osnovu referata i diskusije, doneti su sledeći zaključci:

1) U svima jedinicama ima se svim silama i u saradnji sviju funkcionera poraditi na tome, da se svo članstvo, i ono koje redovito ne vežba, uvede u aktivni sokolski život učestvovanjem na zborovima, sastancima, izletima, vežbanjima itd.

2) Izletno (radno) odelo članova za sve vežbe u krajini biće: sportski kaput sa našivenim džepovima, hlače t.zv. »pumperice«, šajkača, košulja sa našivenim džepovima, čarape, sve u sivo-maslinastoj boji, cipele crne. Opašać sa ramenikom od smeđe kože.

3) Naraštajsko odelo za m. n. biće od iste materije, istog kroja, same što su hlače do kolena.

4) Odelo za mušku decu jednako je odelu muškog naraštaja, bez opašać i ramenika.

5) Odnaci stručnog voćstva ostaju kao što su bili uvedeni za praški slet, samo uži i sa manjim gumbima.

6) Na sletu bugarskih Junaka nastupiće se sa vežbama, koje se ove

godine uvećavaju za sletove u Ljubljani i na Sušaku.

7) Obzirom na datum sleta sokolstva na Jadranu, na Sušaku, odlazju se utakmice za Kraljev mač na dane 22. i 23. jula 1939. godine. Prvi deo takmičarske proste vežbe izostavlja se.

8) Vežbe za slet 1941. godine prikazuće se na narednom zboru župskih načelnika u mesecu septembru 1939. godine.

9) Zbor župskih načelnika postavlja u stručnom sokolskom radu između pojedinih grana na prvo mesto rad u duhu odbranbenosti i pripravnosti.

**CASOVNIČAR I JUVELIR
M. MITROVIĆ
TERAZIJE 22 (do Moskve)**

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

**Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu
klinaca i značaka.**

**RAZVITAK »KULTURBUNDA«
U JUGOSLAVIJI**

Brzi razvitak Kulturbunda u Jugoslaviji pokazuje sledeće brojke: 1931. god. Švapsko-nemački prosvetni savez imao je 28 podružnica, — 1932. god. 82, — 1933. god. 96, — 1934. god. 134, — 1935. god. 188, — 1936. god. 214, — 1937. god. 256, — a 1938. god. 271. Posle osnivanja mesnih grupa u Sloveniji, broj podružnica prešao je 300.

Deset godina od smrti Vojvode Stepe

Juče, 27. aprila, navršilo se 10 godina od smrti jednog od najvećih heroja našeg naroda, Vojvode Stepe Stepanovića. Slavom ovenčani i legendarni pobednik sa Crnog Vrha, Jedrena, Cera, i Dobrog Polja, borac koji je u tolikim teškim okršajima vodio našu vojsku ka slavi i ka stvaranju velike Jugoslovenske države, postao je simbol naše nacionalne snage i otpora, svih naših narodnih vrlina i pregnuća. Potekao iz seljačke kolibe, vojvoda Stepa je ostao uvek veran svome narodu i seljačkom svetu, pa je zato i u najvećim počastima i slavi bio skroman, ukazujući svakom da je najveći naš junak i najveći naš oslobodilac bio ipak naš seljački narod. Kada je, ulazeći u Sarajevo, odgovarao na pozdrave, veliki vojvoda je kazao: »Nisam ja taj, koji sam vam doneo slobodu, već naši hrabri i izdržljivi junaci, na svojim mačevima, a ponaјviše šajkača i opanak, kojima treba da odate sve priznanje i da im se duboko klanjate. U meni su samo skoncentrisane sve ogromne žrtve i energije svih onih, koji se žrtvovali za pobjedu pravde i za slobodu braće«.

Jugoslovensko Sokolstvo je uvek gajilo najveće poštovanje prema ovom velikom junaku i borcu, pa se i u današnjem momentu najdublje klanja Njegovoj Seni, ukazujući baš u današnjim, teškim vremenima, na primer velikog Vojvode. Sećanje na cerskog pobednika treba da svlada svaku malodušnost i da nas utvrdi u odlučnosti, da je bolje pretrpeti i najveće žrtve, nego li žrtvovati čast i slobodu; te da se i najveća sila može da slomi, ako joj jedan svečan narod pruži složan otpor.

Vojvoda Stepa ostavio nam je amanet koji glasi: »Neka vas ime jedno od drugih nikada ne otudi, jer ste krv jedne krvi i kost jedne kosti. Neka vas vera ne razjedi, jer je samo jedan Bog!« — A umirući, poslednje reči velikog vojvode su bile: »Polazite napred!«

Na tu zapovest, Sokolstvo odgovara »Razumem«, i kreće napred, u borbu za veličinu i slobodu Jugoslavije, koju ništa ne može da otuđi, ni da razjedi!

Slava Vojvodi Stepi Stepanoviću!

Boravak bugarskih Junaka u Beogradu

Predstavnici Saveza bugarskih Junaka, koji su prisustvovali glavnoj godišnjoj skupštini Saveza SKJ u Beogradu, posetili su tom prilikom bugarsko groblje i položili venac. Isto tako su posetili i grob poč. zamenika starešine Saveza, Đure Paunkovića; a zatim je delegacija pošla na Avalu, gde je položila venac na grob Nezanog Junaka.

U ponedeljak su predstavnici bugarskih Junaka, sa starešinom Raškom Atanasovim na čelu, posetili neka sokolska društva u okolini Beograda, i to u Batajnici, Staroj Pazovi, Indiji, Sr. Karlovcima i Novome Sadu. Braća Bugari su bili svuda srdačno dočekani i svuda su se razvile zanosne manifestacije za jugoslovensko-bugarsko bratstvo.

U ponedeljak u večje je u prostorijama Saveza održana zajednička sednica predstavnika bugarskih Junaka i Jugoslovenskog sokolskog voćstva. Donesene su odluke da njihov zajednički rad treba da se kreće u pravcu nacionalno-idejnog, u smislu produbljivanja bratskih veza između obe organizacije i oba bratska naroda; a jednako i u pravcu tehničke saradnje. Naročito su pretresani detalji učešća jugoslovenskih Sokola na sletu Junaka u Sofiji, u mesecu julu.

Bugarska braća napustila su Beograd u ponedeljak u večje, ispraćena na stanici od velikog broja članova savezne i župske uprave.

Iz slovenskog sveta

BUGARI I NEZAVISNOST BALKANA

Sofijsko »Utro« je objavilo nedavno članak, u kome piše:

»Između Crnoga Mora, Jadrana, Pruta i Drave nalaze se balkanske države, svedoci krvavih borbi i stražari velike kulture. Stanovništvo od 70 miliona ljudi obuhvata narode koji su gordi i svesni svoje moći i bogatstva. Nije prvi put da Evropejci zalaze na Balkansko Poluostrvo sa ciljem da ga osvoje i iskoriste njegovo bogatstvo. Oni su više puta u tome uspeali, samo zato što su balkanski narodi bili nesložni. Eto, i danas mi vidimo da su balkanske države centar evropske zabrinutosti. Balkanski narodi su sada stavljeni pred jedan nov, odlučan ispit. Da li će se sada ponoviti stare greške? Balkanski narodi imaju prava na samostalan život i pravilnu podelu dobara. Jer samo u takvom slučaju može se obezbediti mir i sprečiti svako iskorišćavanje od strane dalekih naroda. Mi Bugari, među prvima ističemo lozinku »Balkan balkanskim narodima!«

IZ ČESKE I MORAVSKE

U Česko - moravskom protektoratu očekuje se promena vlade g. Berana i dolazak nove vlade, na čijem sastavu se radi, u sporazumu sa državnim protektorom, von Najratom. Listovi pišu da se pred novom vladom nalaze teški problemi, a naročito pitanje zaposlenja mnogobrojnih činovnika, i ostalih nameštenika koji su ostali bez mesta, kao i bivših oficira itd. Sve to čini neobično složen ekonomski problem. Isto tako važno je pitanje adaptacije česko-moravske industrije izmenjenim ekonomskim prilikama, da nebi došlo do teških potresa u gospodarskom i socijalnom životu. U vezi sa time zanimljiva je izjava vođe jedine dozvoljene stranke u Českoj »Narodne solidarnosti«, Adolfa Hrubog, koji je u jednom intervjuu za nemačke novine kazao, da i Česi potrebuju svoj ekonomski životni prostor, te da Nemci to moraju da shvate. I za Čeha vredi parola: izvoziti ili poginuti.

Prilikom nastojanja o arizaciji ekonomskih preduzeća i o isključenju jevrejskog kapitala u česko-moravskom protektoratu, češki listovi pišu da u českim krajevima ta arizacija ne bi smela da ide u korist nemačke, već u korist češke privrede.

Poznati i ugledni češki list, »Česke Slovo«, koji već nekoliko decenija izlazi kao glavni organ Narodno-socijalne stranke (Klofač, Beneš itd.), prestaje izlaziti.

Dne 20. o. m. j. sabralo se pred Husovim spomenikom na hiljade Pražana, koji su defilirali ispred spomenika, zadržavši se pred njim par sekunda. Svaki posetilak je imao u ruci kitu cveća, koju je položio na podnožje spomenika. Do 7 sati na večer bilo je položeno preko 30.000 kitica. Ljudi su prolazili mirno i šutke, tako da nije došlo do incidenta.

RAZNO IZ SLOVAČKE

Slovačka vlada zabranila je ulaz u Slovačku gotovo svima slovačkim listovima koji izlaze u Severoameričkoj Uniji, a među njima i svima sokolskim listovima. Između ostalih zabranjeni su njujorški »Slovački Denik«, »Hlas ludu« itd., zato što pišu protiv današnjeg stanja u Slovačkoj.

Bivši ministar Sidor, pošto je predao ostavku, otputovao je u selo Bobrovec, rodno mesto svoje majke. Tamo su ga dočekali pristalice, koji su mu klicali: Sidor je naš vođa i ostajemo verni Sidoru! Na pitanje novinara, šta li je istina u vestima stranih radio stanica, da on namerava da radi protiv sadašnje slovačke vlade i da mu za ledima stoje uvek nemački vojnici, Sidor je odgovorio, da on nije buntovnik i da svi moraju da rade za narod. Pozvao je pristalice da ostanu verni uspomeni Andreja Hlinke.

Na nedavnom kongresu katoličkog daštva u Bratislavi izjavio je potpredsednik slovačke vlade, Bela Tuka, da najviše smetaju slovačkoj državi oni, koji raznose uznemirujuće

vesti. Zbog toga je vlada morala da ustanovi koncentracioni logor u Ilavi, u kome ih već mnogo sedi, a još mnogo će ih tamo doći. Od Čeha će u Slovačku ostati samo oni, koji su oženjeni Slovačkinjama i koji pristaju da svoju decu odgajaju kao Slovačke.

Stari slovački list, »Narodnie Noviny«, koji već 70 godina postoji, prestao je da izlazi kao dnevnik i pretvorio se u nedeljni list.

ODBOR ČEHA I SLOVAKA U INOZEMSTVU

Kao što smo u prošlom broju javili, održan je 20. aprila u Čikagu veliki kongres svih čeških, slovačkih i potkarpatskoruskih organizacija u Americi, pod pokroviteljstvom bivšeg predsednika republike, Dr. Beneša. Na tom kongresu izabran je »Česko-slovački narodni odbor u inozemstvu«, čije predsedništvo je preuzeo sam Dr. Beneš. Tom prilikom je Dr. Beneš izjavio:

»U vezi sam sa svima zvaničnim predstavnicima ČSR, koji su još u funkciji. Odlučio sam organizirati zaseban direktorij, koji će zastupati Čeha i Slovačke u inozemstvu i koji će voditi naš pokret. Taj direktorij će početi delovanjem čim dobijemo pristanak od poslanika Masarika u Londonu, Osuskoga u Parizu, Hurbana u Vašingtonu, Slavika u Varšavi i Firlingeru u Moskvi. Izdaću proglas na čitav narod, da ga o tome informišem«.

U zemljama gde još uvek deluju naši poslanici, živi preko 100.000 bivših čehoslovačkih državljana, i oko 2 miliona Čeha i Slovaka po rođenju. Ubeđen sam da će nas svi oni podupreti u našem radu.

SARADNJA SLOVENA U AMERICI

16. aprila održan je u velikoj dvorani Karnedži Mjuzik Hala u Pitsburgu, u Severoameričkoj Uniji veliki sveslovenski koncert, pod pokroviteljstvom Odbora za sveslovenski kongres, koji treba takoder uskoro da se održi u Americi. Na tom koncertu učestvovali su umetnici svih slovenskih naroda, od kojih se naročito spominju slovački violinist Šimek i hrvatski pevač Blažević.

VEĆANJA SAVEZA ČEHA I SLOVAKA

U subotu, 22. o. m., sastao se u Čehoslovačkom domu u Beogradu odbor Čehoslovačkog Saveza u Kraljevini Jugoslaviji. Odbor je održao vanrednu sednicu, sazvanu u cilju da Čehoslovački Savez, kao vrhovna zajednička organizacija Slovaka i Čeha u Jugoslaviji, zauzme stav prema poslednjim događajima u Čehoslovačkoj.

Pretsedavao je profesor zagrebačkog univerziteta, g. Dr. Smetanka, predsednik Saveza. Naročito je zapaženo da su na ovoj sednici Slovaci učestvovali u velikom broju, koji su na taj način hteli jasno da pokažu, da ne odobravaju ono što se dešava u Slovačkoj.

Na njihov predlog doneo je odbor jednoglasno sledeću rezoluciju:

»Mi Slovaci i Česi u Jugoslaviji, u duhu dvadesetogodišnjeg našeg slobodnog narodnog života, uspešno smo zajednički radili na održavanju i unapređivanju ovdašnje naše narodne zajednice, ostajući pritom uvek verni građani bratske slovenske države, Kraljevine Jugoslavije«.

S obzirom na današnje prilike u Čehoslovačkoj, mi izjavljujemo: Što smo bili, — ostajemo. Hoćemo i dalje da saradujemo za dobro ovdašnje naše manjine, uvereni da nam se jedino u saradnji i jedinstvu pruža bolja budućnost. Ovu našu saradnju mi ćemo da produbljujemo i jedinstvo da učvršćujemo, jer je to životni interes našega naroda, ovde i tamo, na domu«.

Neizmernim bolom ispunja nas poraz i zatim raskol našega naroda, kao i propast države Čehoslovačke, čija je samostalnost vekovnim borbama teško izvojevana.

U ovim teškim danima izjavljujemo da ostajemo verni duhu i amanetu velikog Oslobodioca našeg, Masarika, i našeg narodnog junaka, generala Stefanika. Tako nam Bog pomogao!

СОКОЛИ!!!

Кад долазите у НОВИ САД,
посетите соколски ресторан

„СПОМЕН ДОМ“

који води наш популарни
брат Мане Вранић.

Соколи уз приказ соколске
легитимације уживају 20%
попуста од редовних цена
на јелу.

Čitajući novine...

»Vreme«, od 22 aprila je u rubrici »Odjeci« objavilo napis, pod naslovom »Prosvetno-kulturni dom, ili birtija«, u kome se navodi, da je jedno sokolsko društvo na našem Jugu dobilo lep i reprezentativan dom, u kome se priređuju akademije, zabave, i matineji za omladinu, ali koji ipak liči više na birtiju nego li na prosvetno-kulturni dom, jer se u njemu za vreme tih priredaba, pa i omladinskih, neograničeno prodaju alkoholna pića i duvan, i tom prilikom se troši mnogo alkoholnog pića. Veli se, da je čuvar društva našao u tome zaradu i traži se da župa ili Savez stanu tome na put.

Pisac članka ne kaže o kome društvu se radi i zato je teže doznati istinu. Možda su navodi članka preterani, a možda i neistiniti; ali ako su tačni, onda se potpuno slažemo sa njime i nalazimo da sokolski domovi ne smeju nikako da se pretvore u kafane, te da upotreba alkoholnih pića u njima može da se dozvoli samo u iznimnim slučajevima, prilikom naročitih zabava i u najumerenijem opsegu. Inače Sokolski domovi treba da služe za širenje trezvenjstva, jednako kao i za širenje ostalih moralnih vrлина. Uprave župa to treba da imaju u vidu i da se to u svima jedinicama provodi.

Organ današnje slovačke vlade, »Slovenska pravda«, koji izlazi u Bratislavi, napada oštro organ jugoslovenskih Slovaka, »Narodnu jednotu« zato što piše protiv smernica današnjih slovačkih zvaničnih krugova; što propagira slovensku solidarnost i što žali tragediju bivše Čehoslovačke države. Organ gg. Bele Tuke i Šanja Maha ima smelosti da predbacuje Slovacima oko »Narodne jednote«, da su »češki plaćenici«.

Novosadski »Dan« primećuje na to, da je više nego neozbiljno govoriti danas o plaćeništvu »Narodne Jednote« sa česke strane, i da je daleko opravdanije pitanje: čiji su plaćenici oni slovački novinari, koji ovakve stvari mogu i smeju da pišu?

A mi dodajemo: Zar su češki plaćenici i svi oni slovački listovi, koji izlaze u slobodnoj Americi, a kojima je slovačka vlada zabranila ulazak u Slovačku, — zato što pišu kao i »Narodna jednota« i zato što žale za tragedijom češko-slovačke države?

U broju za april »Kresa«, organa Saveza fantovskih oteka u Dravskoj banovini, nalazi se, između ostalog, i jedno pismo devojke, upravljeno momku, koji ide da služi vojku. U tom pismu Francka poručuje svome Pavlu, da »strpljivo snosi tud kraj, jer nije daleko vreme kada će doći lepši dani.«

Pošto jugoslovenski vojnici služe vojsku samo u Jugoslaviji, nameće se pitanje, koji je to »tud kraj«... I prepuštajući odgovor redakciji, spominjemo da se u tom istom broju nalazi i himna novom Papi, Piju XII, čiji autor peva: »Sto puta hozana, ave« i »evviva«, u mnoštvu se glas preliva, — hozana i »evviva«, novi naš vladar!; — što znači da u redakciji »Kresa« umeju da kliču i na jevrejskom i na latinskom i na italijanskom jeziku, samo ne na slovenačkom. Inače, himna završava, da je »u Vatikanu druga naša domovina«.

Čitam u »Politici« telegram iz Bratislave, koji glasi:

»Na velikom zboru u mestu Zohor, povodom proslave pedesetog rođendana Adolfa Hitlera, govorio je i vrhovni zapovednik Hlinkine garde, g. Murgaš. On je rekao da vlada g. dr. Tisa želi da u Slovačkoj zavede isti poredak kao u Nemačkoj. Ministar profesor g. dr. Tuka naglasio je, da je u interesu Slovačke da zemlja bude potpuno ukopčana u životni prostor Nemačke. Ako to isto bude učinjeno i od strane Mađarske, onda će obe zemlje

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Preko, župa Šibenik-Zadar, održalo je od 10 marta do 16 aprila uspeli pripravnčki tečaj, pod vođstvom župskog prednjaka, brata Romca. Za vreme tečaja obrađene su proste vežbe sa svima kategorijama, za 1939 godinu, pa je ponovo u društvu oživeo tehnički rad. Priredjen je i izlet u Sutomiščicu, na kojem je uzelo učesća 52 vežbača svih kategorija. Ovaj tečaj je od velike koristi u svakom pogledu na ovoj najistaknutijoj tački našeg sokolstva na Jadranu.

Sokolsko društvo Danilovgrad održalo je 20 aprila godišnju skupštinu. Starešina društva je među ostalim naglasio da sokoli u današnjim prilikama treba da budu svi na okupu, da budu zbijeni u čvrste redove na braniku otadžbine. Zatim je izabrana nova uprava, na čelu sa zaslužnim br. Stanojem Begovićem.

Sokolska četa Gudurica i otseci Veliko Središte i Markovac na svojoj plenarnoj sednici koja je održana 16 aprila, rešila je da preduzme širenje nacionalne svesti, podizanja borbenog duha i sprečavanja malodružnosti. Četa je 19 aprila sazvala u Velikom Središtu širu konferenciju svih nacionalnih i kulturnih ustanova, koja je bila odlično posećena. Starešina društva i zamenik starešine održali su prigodna predavanja koja su se završila oduševljenim ovacijama Kralju, Jugoslaviji, Vojsci i Sokolstvu.

Sokolsko društvo Drniš, diletantka sekcija, priredilo je 16 aprila dva pozorišna komada, »Nada Istre« od Škalka i »Svetski rat« od Nušića. Priredba je u svakom pogledu uspešna. Diletanti su svoje uloge dobro odigrali. Oba komada je režirao društveni prosvetar. Dana 13 aprila prikazivani su Savezni filmovi »Crvenkapas«, »Olimpijada« i »Slet u Skoplju«. Ovakve priredbe su vrlo korisne za naše članstvo, samo bi tekstove sa stranih filmova trebalo prevesti na naš jezik.

Sokolska četa u Novim Karlovcima, u okviru Petrove Petoljetke obvezala se da podigne dom i letnje vežbalište. Pored odobrene pomoći od 20 hilj. dinara od strane Opštinske uprave i prihoda sa priredbama, prikupila je agilna uprava čete dosta priloga od tamošnjih Sokola i građanstva, tako da će se sa gradnjom uskoro početi. Dom će nositi ime Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Sokolska četa Suvi Do otpočela je gradnjom svoga doma. Kamen temeljac osvećen je septembra meseca prošle godine, ali radovi nisu mogli biti otpočeti, usled nedovoljnih materijalnih sredstava. Uprava čete, na čelu sa br. Obrenom Dželatovićem, veoma požrtvovano radi na podizanju doma.

SOKOLSKA SMOTRA U BOROVU

Sokolsko društvo Borovo priređuje u nedelju, 30 aprila, smotru svih svojih pripadnika. U 10 časova ujutru, na stadionu. Na smotru treba da dođu pripadnici društva svih kategorija, u odori ili bez nje. Cilj smotre je da se članstvo prebroji i dode u međusobni dodir, te da se upozori na važne zadatke Sokolstva u današnjim prilikama. Sem toga, ova smotra je posvećena propagandi Sokolstva uopšte i propagandi sokolske štampe. Na smotri će govoriti i izaslanici Saveza SKJ. iz Beograda.

ići u susret srećnijoj budućnosti.

Mislim pri tom: šta da »Hrv. Straza« i ostali frankofurtaški listovi sa nama polemišu o tome, da li je »nezavisnost« Slovačke prava i potpuna, i zašto se ne objasne o tome sa g. Murgašom i g. Belom Tukom?

Zanimljivosti iz doma i sveta

»Jug. kurir« piše: »Već par nedelja sistematski kruže tendenciozne vesti o povlačenju francuskog kapitala, koji godinama već aktivno učestvuje u raznim granama naše privrede. Tako poslednjih dana izvesni listovi donose vesti, da će francusko društvo Borskih rudnika preći u ruke nemačke. Ove vesti, koje samo stvaraju zabunu i nanose štetu našoj privredi, lišene su svake stvarnosti i skroz su tendenciozne. Francuski kapital ne samo da ne namerava, da se povuče, već ima tendenciju da pokazuje još veću aktivnost, pa tako i u Borskim rudnicima.

Nemački zvanični listovi objavljuju uredbu, po kojoj se ukida Austrija, odnosno Istočna Marka, kao samostalna administrativna jedinica. Prema novoj uredbi, bivši austrijski teritorij je podeljen na 7 okružja (Gauc), na čijem čelu stoji okružni načelnik. Zakon stupa na snagu od 1 maja, pa se na taj način, počevši od meseca maja, nekadašnja ponosna austrijska prestonica, Beč, izjednačuje sa običnim okružnim varošima, kao što su Linc, Innsbruck itd.

»Petit Parizien« piše: »Povratak g. Kulondra u Berlin ne znači niukoliko da je francuska vlada odlučila da prizna aneksiju češke teritorije od strane Rajha i obrazovanje nemačkog protektorata nad Češkom i Moravskom.«

U britanskom admiralitetu javila se jedna struja, koja smatra da je bez cilja daljnja gradnja podmornica. Zahvaljujući novim aparatima za slušanje, a pre svega novim bombama za dubine, danas je po mišljenju stručnjaka lako uništiti podmornicu, kao »pticu s ukočenim krilima«. To bi bila vrlo loša vest za države, koje imaju mnogo podmornica, kao što je n. pr. Italija.

»Berlinske Tidende« javljaju, da će ruska mornarica, koncem aprila, imati velike manevre, istovremeno u Baltičkom, Severnom ledenom moru, Crnom moru i na Pacifiku. Kod manevri u Baltičkom moru učestvovalaće dve velike ratne lađe, sa topovima od 40 cm, 3 modernizovane ratne lađe, veći broj krstarica od 8.000 tona i mnogo ostalih jedinica. Manevri u Baltičkom moru izazivaju pozornost naročito zbog Alandskih ostrva, koja pripadaju Finskoj, a čije utvrđivanje još nije rešeno. Velika važnost se pridaje i manevrima u Severnom ledenom moru, obzirom na novu ratnu luku, Molotovsk, u blizini Arhangelska. List završava, da se ruska ratna mornarica poslednjih godina mnogo ojačala.

Prvog oktobra 1938 g. brojio je Japan 72 milijona 222.700 stanovnika, ili 969.000 više nego godinu dana ranije, a 2.968.552 više nego godine 1935. Bilo je 148 gradova, koji su imali stanovnika 25.946.000 ili 36 posto. Tokio je imao 6.457.000, Osaka 3.321.000, Nagoya 1.224.000, Kioto 1.159.800, Kobe 989.000, Yokohama 775.500, Hirošina 334.600, Fukuoka 316.000.

Iz slovenskog Sokolstva

POLJACI NA SLETU U LJUBLJANI

Na poziv Jugoslovenskog Sokolstva, da učestvuje na ovogodišnjem sletu u Ljubljani, Savez Poljskog Sokolstva je odgovorio, tražeći podatke o programu sleta, i izražavajući nameru da prisustvuje na sletu sa izaslanstvom od bar desetak članova.

IZ ČOS

Počevši od 15. broja, koji je izašao 12 aprila, praški »Sokolski Vjesnik«, zvanični organ Sokolstva, ne nosi više oznaku »List Československe Obce Sokolske«, već samo »List Obce Sokolske«.

Novinski bilten ČOS upozorava, da sve župe i sve jedinice treba ponovo da se prijave vlastima i da najave od-

luku da nameravaju i dalje razvijati delatnost. Tu prijavu je nužno učiniti prema vladinoj naredbi od 31 marta 1939, kojom se izmenjuje dosadašnji zakon o udruženjima. Ako se prijava ne učini do 31 maja, društvo će prestati postojati.

»ODBRANBENO VASPITANJE ŽENA«

Izašla je iz štampe knjižica »Odbranbeno vaspitanje sokolskih žena«, od M. Provaznikove, načelnice ČOS, koju je prevela za naše prilike s. Olga Skovran, zam. nač. Saveza SKJ.

Nabavlja se uz unapred poslati novac (u markama ili preko čeka 53600) kod Saveza SKJ. Beograd, Prestolonaslednikov trg 34. Cena knjižice je 3 Din. po komadu.

Trgovina muške mode

GENTLEMEN

Novi Sad
Trg Oslob. 2
Tel. 30-83.

ROJČETIĆ I ĐUKIĆ

trgovina muškog i ženskog
rublja i čarapa

Novi Sad
Kralja Petra 15

Браћа Вучков

Нови Сад
Краља Петра 6

Drogerija

HYGIEA

Vlasta Živojnović
NOVI SAD — TEL. 27-03

Соколом друштву Рудник Ртав потребан је предњак. По занимању може да буде столар, фризер или бифеција. Обратити се брату инж. Алфреду Херману, Рудник Ртав пошта Бољевац

Парна пивара, фабрика слада и квасца

Мих. Ј. Косовљанин

А. Д. У ЈАГОДИНИ

препоручује своје
чувено пиво

Моравац (бело)

Косово (црно)

и тиштени квасац за тесто.

Лазар М.

Лазаревић

сарач — ташнер

Нови Сад

Пашићева 24

Телеф. бр. 3193

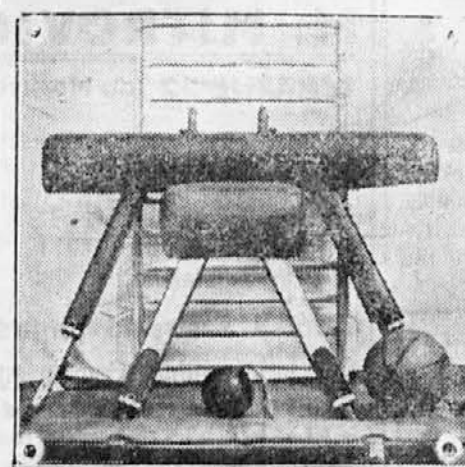
ТАМБУРЕ И ГИТАРЕ

добитете најјевтиније и најбоље изравно из познате творнице тамбура

ИВАН ВАРДИАН

СИСАК — 445.

Тражите нови ценовник.

TVORNICI TELOVEŽBENIH SPRAVA
SPORTSKIH POTREBŠTINA I SMUČAKA
SPORTSKE TRGOVINE

„ALPINA“
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 7

ZAHTEVAJTE PONUDE!

I ti i tvoja sokolska jedinica nabavljaćete u buduće sve savremene telovežbene sprave železne telovežbene konstrukcije za letnja vežbališta potrepštine za laku atletiku i ostale športove najjevtinije u:

POMODNA TRGOVINA PRVOGA REDA

STEVA M. DUNĐEROV — NOVI SAD

preporučuje svoje u svakoj sezoni bogato sortirano stovarište svakovrsnih noviteta za dame i gospodu. — Jeftine cene.

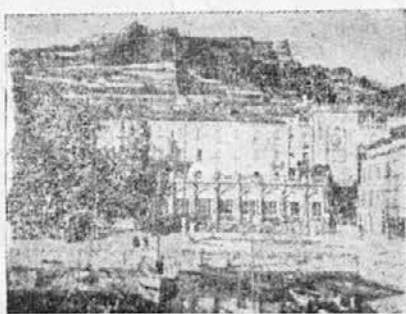
СОКОЛИ!

Повезе Ваших библиотека

• Штапање писаће хартије и осталих тисканица

• Најповољније ће обавити

• Велика штампа-рија, папирница и књиговезница

ЂОРЂЕ ИВКОВИЋ НАСЛ.НОВИ САД, Дунавска ул. 14
Тел. 21-23 и 21-84 — Основано 1789**LEČILIŠNI HOTEL PALACE**Med. Dr. Josip Avelini
HVAR

Hotel potpuno renoviran sa tek toplom i hladnom vodom u svim sobama, sobe sa kupatilom aparatmani, društvene prostorije, sunčane terase, sjenoviti park, kursalon, vlastito tenis igralište, motorni čamac za izlete u Biševsku špilju.

PENSION Din. 60.— 100.—

МИЛАН ПОПОВ

Трговина боја, лака, четака, и свих у ову струку спадајућих предмета

на велико
и на мало**Нови Сад**

Краља Петра I. Ул. 1.

ТЕЛЕФОН 30-57

ФИЛИЈАЛА

Краља Петра II. ул. 55.

Препоручује
своје
стовариште

ЧИТАЈТЕ I ПРЕТПЛАЌИТЕ

»SOKOLSKI GLASNIK«

**Српска банка д. д.
у Загребу филијала
у Новом Саду**

обавља све девизне трансакције. Ликвидира трговачке кредите, Даје зајмове на менице, по текућем рачуну и на ручне залогe (на злато, драго камење и вредносне папире) Купује и продаје стране валуте и ефекте. Прима улоге на штедњу на књижице и текуће рачуне, најповољније их уклађује и исплаћује без отказа.

Продаје првокласне цигље за градњу и цреп властите производње.

**Sokolske
potrebe**tačno po propisu
Saveza dobićete kod**R. Beluševića**

NOVI SAD Pašićeva ul. 11

tražite cenovnik
šaljemo besplatno.**ЈАКОВЉЕВИЋ I KESLER MANUFAKTURNA TRGOVINA
NOVI SAD****Kontinentalno K. D. za trgovinu gvoždem • NOVI SAD****TURISTIČKI DOM****Društva Fruška Gora na
Iriškom Vencu**

• Dom je udaljen od Novog Sada 16, a od Rume 17 km.

• Turistički dom je uređen po svima propisima savremenog ugostiteljstva. Okružen je sa sviju strana šumom. TOPLA HLADNA TEKUĆA VODA. Električno osvetljenje. Centralno grejanje. Kupatilo, tuševi.

Dom je otvoren preko cele godine.

• Stalan autobuski saobraćaj iz Novog Sada Rume u oba pravca pet puta, praznikom šest puta dnevno.

Dnevni pansion za članove Društva Fruška Gora iznosi 45.— do 50.— dinara, a za nečlanove 50.— do 60.— dinara.

• Za bliže informacije i prijave obratiti se Društvu Fruška Gora, Novi Sad, Telefon 24-24. -- Tražite prospekte!

Соколске књижнице

попуниће осетну празнину ако набаве:

Марић: Филозофски речник, неопходна књига за сваког ко чита научна дела, картониран 30.—
повезан 45.—

Замуровић: Митологија, са преко 100 слика, корисно дело за проучавање историје картониран 60.—
повезано 80.—

Стајић: Змај Јован Јовановић, најбоља и највећа биографија великог песника, картонирано 25.—

Мажуранић: Смрт Смаил-Аге Ченгића, са коментаром проф. Лесковница, до сада најуспелије коментари-сано и најлепше опремљено ово класично дело картонирано 12.—

Цуцић: Четврти б напред, омладински роман, повезано 20.—

Наша Миниатурна библиотека, јединствена је у нашој литератури, јер за врло мали новац издајемо у сажетој форми књижице из свих научних дисциплина.

Наша Позоришна библиотека; у којој смо до сада издали 41 позоришно дело подешено нарочито за дилетанте, — од неоцењиве је вредности за културно развијање нашег народа.

Тражите наш попис којег шаљемо бесплатно
Књижара „Славија“ Нови Сад

La May

12

45301-2204

Za lijepe dane najjeftinije i najpodesnije dječje cipele sa gumenim donom. Dječje Din 12.- i 15.-, ženske Din 19.-, muške Din 25.-.

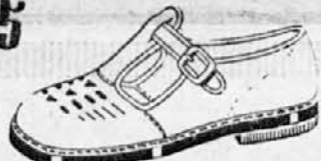
19

40891-7063

Dječje sandalice od jakog platna sa elastičnim donom i špangom preko rista.

35

5961-44864

Fina dječja fleksibil-sandala, sa ukrasom i špangom preko rista. Dobroj djeci za proljeće.

49

5891-64853

Vaše dijete obradovat će se ovim finim cipelama od laka, koje imaju vrlo lijep ukras od nubuka.

25

25425-8405

Udobne cipele od jakog engleskog platna sa gumenim donom i potpeticom.

39

60995-8092

Vašim nogama potreban je zrak! U ovim cipelama od bijelog i drap platna Vaše noge imat će dovoljno zraka. Veoma su podesne za proljetne šetnje.

59

34695-1139

Elegantne lake i udobne cipele od finog plavog, crvenog ili bijelog platna. Za odmor nogu veoma podesne.

59

2425-6636

U ovim cipelama udobnog kroja Vaša noga osjećat će se slobodnom. Izradene su od crnog diptina, sa apartnim ukrasom od laka.

59

3985-15176

Udobnost prije svega! Lake i udobne sandalice od fine kože, moderno izrezane. Za sunčane dane.

59

3995-46121

Ukusne ženske cipele od boksa, za lijepe proljetne dane, sa kožnim donom i niskom potpeticom.

99

2605-46157

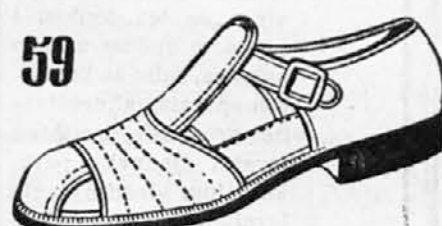
Novi proljetni model! Moderne ženske cipele od finog smeđeg boksa, sa kombinacijom semiša. Izdržljive, pogodne za proljetne šetnje.

Princeza
25

Princeza — tanka ali čvrsta svileni čarapa zadovoljit će ukus svake dame.

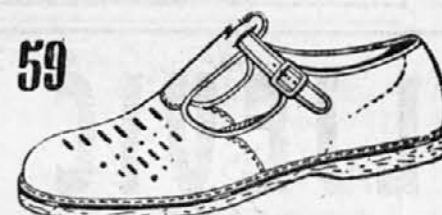
59

38697-2278

Elegantne muške sandale izradene od jakog engleskog platna, sa elastičnim donovima ukusno izradene, pružaju nozi udobnost i dovoljno zraka.

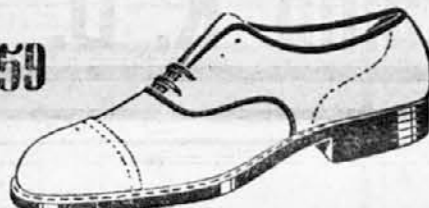
59

2967-42000

Lagane muške kožne sandale sa krep donom. Rupice na licu cipele daju nozi dovoljno zraka.

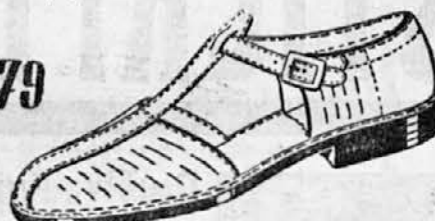
59

9337-2203

Elegantnom gospodinu uz novo odijelo dobro pristaju ove fine cipele od bijelog ili sivog platna.

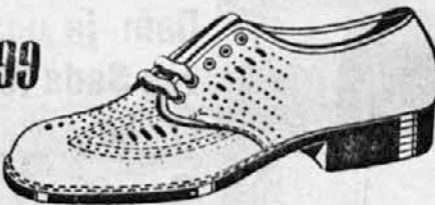
79

8767-04680

Vrlo udobna muška fleksibil-sandala od mekane kože, sa kožnim donom i potpeticom.

99

8927-44683

Elegantne cipele gospodi na proljeće! Od sivog ili drap semiša ili od kože ukrašene rupicama, sa kožnim donom.

129

3039-24674

Muške lagane polu cipele, na rubu šivene izradene od fine kože, sa bušenim ukrasom i kožnim donom.

Ata